

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN A.P. - 45% - ART. 2 COMMA 20/b
LEGGE 662/96 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERÇUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 €

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

KAKO Z ZAŠČITO?

Novo leto prinaša s seboj kot vedno vrsto novosti na političnem in družbenem področju. Danes bi se tu zaustavili ob nekaterih aspektih našega manjšinskega življenja.

Izvajanje zaščitnega zakona je še vedno vprašljivo. Imamo določene premike, pa tudi zamude. Vsakdanja politična praksa pač prinaša svoje. Letos bodo vse skupaj še bolj pogojevale pomladne deželne volitve v Furlaniji-Juljski krajini, kar gotovo ne bo šlo v prid izvajanju zaščitnega zakona v naši deželi.

Razgrnili smo le glavne teme, ki so oz. bodo predmet razprav v našem manjšinskem življenju in delovanju. Katera od teh je važnejša, je za zdaj težko reči. Iz dneva v dan se rojevajo izzivi, nastajajo problemi in vedno se odpira dialektična debata med nami.

Ali smo Slovenci v Italiji za enotno sprejeto rešitev perečih vprašanj, izvirajočih iz zaščitnega zakona? Ali smo v tem za minimalno ali za maksimalno rešitev? Smo pripravljeni na kompromise ali pa le te odločno zavračamo?

Sam zaščitni zakon postavlja vse te dileme pred nas. Večkrat smo že napisali, da zakon gotovo ni najboljši, vendar pa je. Zato pogledajmo, kako ga lahko že danes uveljavljamo, kljub temu da paritetni odbor ni še dejansko določil njegovega ozemeljskega izvajanja. Večkrat smo na teh straneh sicer že zapisali, da so s predlogi za druge rešitve (recimo v Dolini Aosti ali Južni Tirolski) mnogo hitreje in brez komplikacij uredili vse te zadeve. Zakon za slovensko manjšino (št. 38) pa seveda določa drugače in hočeš nočeš - računati moramo s paritetnim odborom.

Prav v tem sklopu pa se zadnje čase nekaj zapleta. Kot zadnji "incident" naj omenimo pismo, ki ga je predsedniku odbora poslal slovenski član istega odbora (za italijanske stranke, v tem primeru Forza Italia). V njem zahteva ponovno razpravo o tem, ali naj zaščita velja za celotno ozemlje goriške občine, kot je prvotno že bilo javljeno in sprejeto s strani večine. To zato, ker da isti odbor ni upošteval pisma znanega italijanskega nacionalista, sicer občinskega svetovaleca v Gorici, in o tem razpravljajal.

Tu se lahko odpre širša razprava o tem, kako se znotraj paritetnega odbora, sicer formalno neoporečno, predstavljajo določeni člani istega. Sami se sicer priznavajo za Slovence, vendar pa v bistvu izražajo težnje in zahteve italijanske desnice. Potem naj kak član odbora, ki se zdaj izjavlja za Slovence, ne joče in išče prazne solidarnosti pri Slovencih, potem ko so desničarji zahtevali njegovo zamenjavo v odbor, češ da ne predstavlja italijanske večine, ki ga je sicer v odbor imenovala. V slovenski politični zgodovini lahko beležimo vrsto takih primerov, ko so nekateri Slovenci postali "Slovencev uskoki" in iz slovenskega tabora prešli kam drugam. Pa pustimo to. Videant consules - na to naj gledajo za to pristojni...

Letos bodo pozno spomladi oz. v začetku poletja, kot že prej omenjeno, nove deželne volitve. Te bodo gotovo predstavljale za vse Slovence veliko politično preizkušnjo.

STRAN 2

ANDREJ BRATUŽ

VISOKI OBISKI, ZASKRBLJENOST, POLEMIKE

INTENZIVEN POLITIČNI TEDEN

IVAN ŽERJAL

Za Slovence v Italiji je bil pretekli teden v političnem smislu zelo intenziven, v znamenju stikov, upov, zahtev, ne nazadnje pa velike zaskrbljenosti ob nadaljevanju neke politike, ki gotovo ne prispeva k izboljšanju odnosov v tem obmejnem prostoru. Vendar začnimo po vrsti in s pozitivno vestjo.

svečene problematiki manjšine. Slednje je premalo tudi v osrednjih slovenskih sredstvih javnega obveščanja, zlasti v tisku, medtem ko programi TV Slovenija marsikje v zamejstvu niso vidni. Poleg tega obstaja želja po povežovanju gledališč, univerz in občin ter po vključitvi manjšine v čezmejne evropske projekte in po krepitvi gospodarske osnove manjšine. Že-

škega prebivalstva, lastnikov, kmetov, agrarnih skupnosti ter ostalih zainteresiranih dejavnikov na obeh straneh državne meje, pri čemer naj se upošteva ravno narodna specifičnost teh krajev, kjer je zgodovinsko prisotna slovenska narodna skupnost.

DAN SPOMINA

Bliža se 27. januar, se pravi Dan spomina na žrtve nacističnega in fašističnega te-

FOTO KROMA

OBISK ČRTOMIRA ŠPACAPANA

Prvi večji politični dogodek je bil nedvomno obisk novoimenovanega vodje Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, državnega sekretarja Črtomira Špacapana v Trstu, kjer se je v prostorih generalnega konzulata srečal s predstavništvom naše narodne skupnosti. Čeprav je bilo to prvo srečanje novega državnega sekretarja z manjšinci (čeprav se z marsikaterim od slednjih že pozna, saj je tudi sam "človek meje" - do pred kratkim je bil župan Nove Gorice), je med pogovorom prišlo tudi do nekaterih zanimivih predlogov in pobud. Poleg zahteve po doslednem uresničevanju zaščitnega zakona se je npr. še predlagalo, naj se v vsebino šolskih učbenikov v Sloveniji vključi več snovi, po-

lja je tudi, da bi Urad postal vezni člen med različnimi ministrstvi slovenske vlade in Ministrstvi v Italiji.

KRAŠKI PARK

Kmalu po tem obisku pa se je naša skupnost morala znova soočiti s svojim problematičnim vsakdanom. Namere deželne uprave Furlanije-Juljske krajine glede snujočega se Kraškega parka našim ljudem nikakor ne ugajajo. Zato so prejšnjo sredo predstavniki krovnih organizacij Slovenske kulturno gospodarske zveze in Sveta slovenskih organizacij, stanovskih organizacij kmetovalcev, združenj zasebnih lastnikov in jusarjev ter stranke Slovenske skupnosti posredovali predsedniku pristojne komisije Molinaru dva dokumenta, ki vsebujeta zahtevo, da ustanovitev in upravljanje parka ne sme iti mimo kra-

rorja in holokavsta. Vse kaže, da bo tudi tokrat na Tržaškem ta obletnica nekaj "posebnega", saj tržaška občinska uprava v svojem nizu svečanosti v Rižarni ni predvidela slovenskega govornika: za vse naj bi govoril župan Di Piazza. Slednji je tudi zavrnil zahtevo SSO in SKGZ po slovenskem govorniku, tako da kaže, da bo edini, ki bo spregovoril v slovenščini, škof Ravignani. Ali bo tudi letos prišlo do slovenskega govora v zadnjem trenutku, ne vemo, vendar se je tržaška občinska uprava še enkrat po nepotrebnem znašla v središču polemik, ki bi se jim lahko izognila, če bi ravnala po ustaljeni tradiciji, po kateri slovenski govor v Rižarni - kraju trpljenja ljudi različnih narodnosti - ni nikoli manjkal. Očitno pa na občini mislijo drugače.

STRAN 2

NAŠ TEDNIK IN POŠTA

TO NAJ BI BILA OPTIMIZACIJA

Kar nekaj časa smo čakali s tem zapisom in morda smo bili zato deležni vaše nejevolje, drage bralke in bralci.

Nekateri od vas ste nas v minulih tednih večkrat poklicali in opozarjali na neredno dobivanje našega in vašega Novega glasa, predvsem pa ste opozarjali na velike zamude. Še posebej tisti, ki Novi glas dobivate na dom v Trstu, ste zadnje tedne v petek in soboto zamažali čakali na vaš in naš Novi glas.

Kriva je italijanska pošta. Neverjetno je, a moramo priznati, da na začetku tretjega tisočletja pri nas pošta deluje slabše kot takrat, ko so pisma in časopise iz Gorice v Trst vozili s kočijami...

Ni naš namen, da bi v tem zapisu zafrkavali že itak zaradi počasnosti (upravičeno) vsevprek zasmehovano italijansko pošto, ker s tem ne bomo dosegli ničesar.

Zelo kratki bomo, ko bomo povedali, da je nedostojno to, kar se danes dogaja, saj italijanska pošta strašansko in vedno bolj zamuja pri dostavi pisem in časnikov.

Novi glas tiskamo v Gorici in smo zato časnik dajali na pošto v Gorici, navadno v četrtek, ko je prišel iz tiskarne.

Odslej bomo Novi glas tiskali v torkih, da bo šel že v sredo na pošto, da ga boste lahko dobili v petek, najkasneje v soboto. To velja še posebej za tržaške naročnike.

Vprašali se boste, zakaj je tako. Na pošti v Gorici so nam povedali, da se temu reče "optimizacija distribucije", kar pomeni preprosto tole: vsi izvoli Novega glasa za naročnike v Trstu, ki so oddani na pošto v Gorici, morajo iz Gorice najprej v poštni distribucijski center v Padovo in iz mesta sv. Antona v Trst. Temu se danes reče "optimizacija".

Poskusili smo vse, da bi se dalo urediti pravočasno dostavo po pošti, a se ni izšlo, na kar ste nas sami opozarjali. Zato smo že minuli teden tiskali časnik v sredo, da bi ga vi, drage bralke in bralci, lahko dobili konec tedna.

1

ČETRTEK,
23. JANUARJA
2003

VSEBINA

Intervju

Ludvik Devetak govori o pribežnikih pri nas. (str. 3)

Knjige

Temeljne razprave Carla Gustava Junga v slovenščini. (str. 6)

Družina

Pater Christian Gostecnik je predaval mladim v Števerjanu. (str. 10)

Potopis

Nace Novak nadaljuje s svojo lepo zgodbo o poti v Santiago de Compostela. (str. 15)

02

Drago Legiša

04

Jurij Paljk
EKUMENSKI TEDEN, ZBORNİK V EDINOSTI

05

Danijel Devetak
P. MARKO IZ AVIANA TRN V PETI...

06

Marinka Inzko
DR. VALENTIN INZKO IN PRIMORSKA

08

Ivan Žerjal
BOŽIČNI KONCERT ZCPZ PRI SV. JUSTU

STANJE ČLOVEKOVIH PRAVIC V EZ

ITALIJA NA ZATOŽNI KLOPI TUDI ZARADI MANJŠIN

Italijanski dnevni in periodični tisk je zelo skopo poročal o dogodku, ki se je pripetilo dne 15. t.m. v Strasbourgu, kjer je evropski parlament odobril "letno poročilo o spoštovanju človekovih pravic" v državah članicah Evropske zveze. Tisk je to pomembno poročilo dejansko zamolčal.

Kaj se je torej pripetilo v evropskem zakonodajnem zboru? Prvič se je na primer

zgodilo, da je evropski parlament ostro grajal in izrazil zaskrbljenost, ker v Italiji "ena sama oseba v različnih oblikah nadzoruje veliko večino sredstev množičnega obveščanja in trg reklamnih oglasov". Ta oseba je predsednik vlade Berlusconi. Odgovoren je torej za stanje, ki bi po mnenju evropskega parlamenta lahko pomenilo "hudo teptanje temeljnih pravic, do-

ločenih po 7. členu evropske pogodbe, delno spremenjene s pogodbo v Nici".

Evropski parlament je dalje obžaloval, da se med zasedanjem industrijsko najbolj razvitih držav na svetu (G8) v Genovi v juliju leta 2001 niso spoštovali človekove pravice, ko je prišlo do protestnih manifestacij in spopadov s policijskimi silami. Poročilo končno izraža veliko zaskrbljenost, ker sile javnega reda ravnaajo nezakonito in z nasilnimi dejanji zlorablajo svoja pooblastila, kadar imajo opraviti z ljudmi, ki kot begunci prosijo za zatočišče, ali s "PRIPADNIKI NARODNIH MANJŠIN".

STRAN 8

OB NAPETOSTIH NA BLIŽNJEM VZHODU

USTAVITE VOJNO V PERZIJSKEM ZALIVU!

Podpisniki ugotavljamo, da za kulisami plehkih diplomatskih puhlic, kljub vse večjemu nasprotovanju širše svetovne javnosti, ZDA in Anglija pripravljajo vojno na eksplozivnih tleh Perzijskega zaliva. Pri tem nas besednjak in logika, ki se pri tem uporabljajo - malopridne države, os zla, nujnost preventivnega udara ipd. -, vse bolj srhljivo spominjajo na čase, ki bi jih radi pozabili. Da ne govorimo o tem, da se zasedba iraških naftnih vrelcev javno razglasa kot pomemben cilj tega kazenskega pohoda.

Moralne avtoritete našega časa opozarjajo, da se je treba terorizma lotiti pri njegovih koreninah, kot so kričeca socialna nasprotja, pomanjkanje solidarnosti, krivični mednarodni odnosi, izkoriščanje revnega Juga s strani bogatega Severa in vsakršne oblike nestrpnosti. Krvavi 11. september je namreč le eno od opozoril, da svet, sloneč na takih trhljih temeljih, ne more dolgo vzdržati na svojih tečajih.

Zato ob tem datumu ne smemo pozabiti drugih, še bolj tragičnih dogodkov, ki pretresajo svet. To so npr. množični pokoli ob raznih nacionalnih, verskih in političnih sporih in vstajah, do katerih ostajamo ravnodušni, kot da so ene žrtve Bogu in ljudem ljubše od drugih. Ali pa nedolžne žrtve Bhopala v Indiji, kjer so strupe-

ni plini ameriške tovarne Union Carbide zaradi varčevanja pri stroških varnostnih naprav povzročili okrog 20.000 mrtvih in 500.000 lažje ali težje zastrupljenih. Ob vsem tem izpadejo cinčni in dvolični kruti kazenski pohodi zoper cele države in narode zaradi njihove teroristične dejavnosti oz. domnevnega posedovanja orožja za množično uničevanje, ob hkratnem dajanju podpore drugim, ki prav tako izvajajo nasilje nad svojimi sosedi in tako orožje dejansko posedujejo. Tudi sicer je svet prezapleten, da bi mu lahko vladala ena sama država, ali celo en sam človek. Zato ni naključje, da so režiserji 11. septembra udarili ravno po simbolih te prevlade.

Podpisniki menimo, da je vsakršno razglasanje nekega pogleda na svet ali sistema kot edino zveličavnega oblika fundamentalizma, ki nujno vodi v vsiljevanje lastne predstave o svetu drugim. Pri tem se za edino zveličavnimi resnicami največkrat skrivajo povsem konkretni in surovi gospodarski in strateški interesi. In če bo tako bogati (krščanski) Sever poskušal oblikovati svet po svoji podobi in ga obvladovati z izključevanjem in kazenskimi pohodi, se bodo mednarodni odnosi zapletli v nerazrešljiv voz. Naše hlastanje za blagostanjem pa se bo končalo "za blindi-

ranimi okopi", kot se je o tem ob priložnosti slikovito izrazil italijanski mislec Giorgio Bocca. Naša civilizacija pa se bo pogreznila v novo barbarstvo, pa naj bo to še tako tehnološko dovršeno in daljinsko vodeno, da si nam z njim ne bo treba fizično umazati rok.

Zavedamo se, da je Saddam Husein samodržec, ki je povzročil že veliko gorja in bi se zato moral umakniti s politične scene, vendar ne za ceno vojne, v kateri najbolj trpijo nedolžni. Tudi sicer bi morali mednarodne spore, vključno s sankcijami, reševati preko OZN, ki bi se morala otresti slehernega skrbništva in delovati neodvisno. Kajti če bo ena sama država ali elita držav vzela pravico v svoje roke, nas lahko to privede v kaos. Zato pozivamo slovensko javnost in slovensko vlado, da se ne prepuščamo neboljano temu toku, ki nas nevarno vleče za seboj v neznano. Skupaj z osveščenim delom širše kritične javnosti, predvsem evropske, dozorele skozi njene bridke zgodovinske izkušnje, smo se dolžni z vsemi dopustnimi sredstvi upreti tej novi, resni grožnji za mir.

ČLANI IN SOMIŠLENIKI MNENJSKEGA GIBANJA ZA SLOVENSKO ISTRO: MILAN GREGORIČ, MARJAN TOMŠIČ, ADO BUTALA, LUCIJAN PELICAN, SILVAN PRODAN, JOŽE HOČEVAR, TOMAZ BIZAJL IN KARLO KOJANCIC

POMEMBNA OBLETNICA

DESET LET NOTRANJEGA EVROPSKEGA TRGA

ALOJZ TUL

Prva pobuda o evropskem povezovanju sega v leto 1951, ko se je ustanovila Evropska skupnost za premog in jeklo, na podlagi katere je šest evropskih držav (Nemčija, Francija, Italija, Belgija, Nizozemska in Luksemburg) uvedlo skupen trg za proizvodnjo in trgovinsko izmenjavo omejenih surovin. Pozitiven uspeh te pobude je opogumil istih šest držav, da so leta 1957 sklenile razširiti medsebojno sodelovanje in v ta namen ustanovile Evropsko gospodarsko skupnost. Namen te zveze je bil postopno odpravljanje carin in drugih ovir za prosto kroženje dobrin in poenotenje zakonodaj. Leta 1972 so se tej skupnosti pridružile Velika Britanija, Danska in Irsko, katerim so sledile Grčija (1979), Španija in Portugalska (1985) ter Avstrija, Finska in Švedska (1995).

Nadaljnji zgodovinski mejnik v evropskem povezovanju predstavlja pogodba, podpisana v Maastrichtu (mestu na Nizozemskem) leta 1991, s katero so omenjene evropske

države postavile temelje bodočemu razvoju sodelovanja z odpravo še obstoječih carin in uvedbo skupnega denarja. Evropsko gospodarsko skupnost so ob tej priložnosti preoblikovali v Evropsko unijo, s čimer so hoteli nakazati, da ne gre zgolj za gospodarsko, ampak tudi politično povezovanje. Tako je bil s 1. januarjem 1993 vzpostavljen notranji trg med petnajsterico držav Evropske unije. Za dosego tega cilja je Evropa potrebovala, kot vidimo, nekaj desetletij.

Tega dogodka so se v Bruslju primerno spomnili v začetku tega leta. O njem je spregovoril pristojni evropski komisar Fritz Bolkestein (na sliki), ki je poudaril, da je notranji trg Evropo popolnoma spremenil. Odpravil je namreč vse ovire za prost pretok ljudi, blaga in kapitala, omogočil njihovo enostavnejše kroženje in tudi enostavnejše zaposlovanje ljudi v drugih članicah Unije na številnih področjih. Vendar razvoj še ni končan, kajti pravkar odobrena širitev Unije z letom 2004 bo med drugim povečala ne samo njen ozemeljski obseg,

ampak tudi število potencialnih potrošnikov blaga in storitev.

Danes šteje Unija 380 milijonov državljanov, katerim se bo v kratkem pridružilo 70 milijonov državljanov novih držav članic. Evropska unija bo tako imela vse pogoje, da postane najbolj konkurenčno gospodarstvo na svetu, poudarjajo v Bruslju.

Vzporedno se bo povečalo tudi število članov v organih Evropske zveze. Evropska komisija, ki šteje sedaj dvajset članov, bo štela torej 25 članov. Prav tako se bo povečalo število članov evropskega parlamenta od sedanjih 626 na 732. Tako je bilo namreč dogovorjeno na vrhunskem zasedanju evropske petnajsterice decembra leta 2000 v Nici.

POVEJMO NA GLAS JANEZ POVŠE

NIKAR PREPRIČANJA V "VIŠJO" CIVILIZACIJO

Po napadu na New York je Berlusconi kot predsednik vlade prostodušno izjavil, da je naša civilizacija pač višja od tiste, ki jo premorejo določeni muslimanski narodi in države. Ob nedavnem tudi fizičnem spopadu med italijanskimi in islamskim skrajnežem je predstavnik gibanja Forza Nuova pojasnil: "Želimo le braniti našo civilizacijo, za katero mislimo, da je kvalitativno boljša od drugih." Tudi ameriški predsednik Bush je že nekajkrat ponovil, da je nujno z vsemi sredstvi braniti našo civilizacijo. Kot se lahko zdijo takšna in podobna prepričanja v višjo raven naše civilizacije utemeljena, pa nam utegnejo biti nevarna in nas zavesti na pot tveganih odločitev.

V človeškem smislu namreč ni višjih in nižjih civilizacij, v človeškem smislu so si civilizacije enakovredne in med njimi ni tistih večvrednih in tistih manjvrednih. V človeškem smislu namreč obstaja le človeštvo na različnih stopnjah razvoja, kar pa še ne opravičuje občutka večvrednosti razvitih na račun manj razvitih. V človeškem smislu imajo torej vse civilizacije enako domovinsko pravico in tovrstno prepričanje je za vse najbolj koristno. Vse ostalo vodi le v zaostrovanje in v trda, včasih celo vojaška soočenja, tudi s soudeležbo civilizacij, ki so po splošnih merilih višje in kvalitetnejše.

Ni dobro, da bi pozabili na zgodovino oziroma kakšne katastrofe so se zgrnile na tiste, ki so bili tolikanj prepričani v višjo vrednost svoje civilizacije, da so jo slednjič

uveljavljali s silo. Eden najkulturnejših osvajačev vseh časov je bil gotovo Napoleon, ki je med drugim v požgani Moskvi pisal statut za osrednje francosko gledališče. Verjetno je bil na svoj način prepričan, da s svojimi vojaškimi pohodi širi plemenito geslo francoske revolucije o bratstvu in enakosti. V večvrednost svoje civilizacije je bila nadalje nemara prepričana tudi Avstro-Ogrska, ki je z napadom na manj razvito Srbijo sprožila prvo svetovno vojno, in to v škodo vsem ter še posebej sebi. Toliko bolj je bila v večvrednost svoje civilizacije prepričana nacistična Nemčija in so bili v tem smislu zanj Judje in slovanski narodi čisto navadni barbari. In ne nazadnje se je pred leti Miloševićeva Jugoslavija bojevala proti Albancem, spet v imenu nekakšne višje ravni svoje stopnje razvoja. Takšnih in podobnih primerov je še in še, vselej pa so se končali z oškodovanjem vseh in s prevelikimi žrtvami.

Različne so torej stopnje razvoja, ravni materialne in splošne kulture, različni življenjski pogoji in ta različnost je v svetu veljanska. Povsem enake in iste pa so pravice in dostojanstvo vseh in vsakogar. In v kolikor zares pristanemo na dostojanstvo vsakogar in vseh, razvitega in manj razvitega, bogatega in revnega, kulturnega ali komaj pismenega, potem kaj hitro opustimo misel o večvrednih in manjvrednih civilizacijah. Prevzame nas želja, da bi razdalje znotraj človeštva miroljubno premostili.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO

34170 GORICA, PIAZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 532 052
FAX 0481 548 808
E-MAIL gorica@noviglas.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL. 040 365 473
FAX 040 775 419
E-MAIL trst@noviglas.it

UPRAVA

34170 GORICA, P.ZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 536 978
E-MAIL uprava@noviglas.it

www.noviglas.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK JURIJ PALJK

IZDAJATEL ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA;

PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN,

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949

POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA ITALIJA 45 EVROV, SLOVENIJA 48 EVROV,

INOZEMSTVO 65 EVROV, PRIORITETNA POŠTA 85 EVROV

POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

CENA OGLASOV PO DOGOVORU

INTERVJU / LUDVIK DEVETAK

PROSTOVOLJCI V SLUŽBI PRIBEŽNIKOV

MARTIN MARUSSI

Pribežniki katere narodnosti prihajajo v največjem številu v sprejemni center?

Največ je Kurdov, tako iz Turčije kakor iz njenih sosednjih držav. Veliko je tudi Ukrajincev, Rusov, Čečencov, Turkov. Arabcev je kar nekaj; takoj jih spoznaš po obraznih potezah. Od gospodarske krize naprej je vse več Argentincev.

Ali je med prostovoljci veliko Slovencev?

Ne, to pa žal ne. Da bi jaz vedel, sem edini Slovenec z Goriškega. Nekaj ljudi zna govoriti slovensko, vendar se nimajo za Slovence in to tudi niso. Sloveščino so se naučili poleg italijanskega materinega jezika. Nekaj je upokojenih finančnih stražnikov, ki delujejo kot prostovoljci in so se nekaj sloveščine in hrvaščine naučili v službi na meji. Vendar se ne znajo pogovarjati v tekoči sloveščini. Edina prava Slovenka, ki jo poznam v centru, je

Gorica je kulturno bogato mesto. V njej se prepleta več jezikovnih in kulturnih tokov. Nekako mesto sožitja med različnimi narodi. Več je tradicionalnih prireditev, kot so npr. folklorni festival ob koncu avgusta, ki privablja v Gorico plesne skupine iz vsega sveta. V tem mestu poteka tudi tiha in javnosti nevidna "prireditve srca" prostovoljcev, ki ravno tako pribežnikom od vsepovsod skušajo vlivati kanček toplote in ljubezni. O tem podvigu smo se pogovorili z Ludvikom Devetkom, doma z Vrha svetega Mihaela. Ludvika ni potrebno posebej predstavljati, saj ga Goričani poznamo kot dobrodelnega delavca na marsikaterem področju. Upokojeni delavec obhajila, krvodajalec in prostovoljec v škofijskem centru sv. Jožefa za pribežnike, je večini znan kot izredno pripravljen človek za stisko bližnjega.

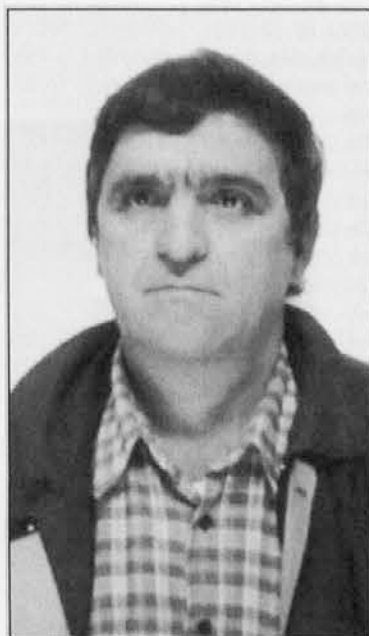
prihodu v center zaradi srečnih okoliščin lahko ostanejo v Gorici in si to tudi želijo. Nimajo vsi namreč pogojev, da bi lahko ostali. Pomislite samo na veliko število pribežnikov, ki prihajajo iz slovanskih dežel, kot npr. Rusi, Ukrajinci, Čečeni. Ko jim spregovorim v sloveščini in vidijo, da nekatere besede iz slovenskega jezika razumejo, jim takoj postane topleje pri srcu. Dobijo pogum, se odprejo, iščejo pogovor.

Mladi Slovenci bi mogoče lahko bili bolj angažirani. Lansko poletje je prišlo veliko število italijanskih skavtov iz več krajev severne Italije. Imeli so tabor v okolici Gorice in so nekaj dni prišli služiti v center. Pribežniki so jih bili zelo veseli. Pomislite, tudi študentje z goriške univerze, torej iz različnih krajev Italije, prihajajo pomagati.

Kako poteka sprejem pribežnikov?

Ko jih policija pripelje k nam, moramo najprej poskrbeti, da se umijejo in preoblečejo. Pri nekaterih namreč jasno vidiš, da se niso umili in preoblekli več dni. Nato jim ponudimo čaj in kakšne piškote. Zanimivo je to, da vsi Slovani, ki jih tam srečam, vedo, kaj pomeni beseda čaj. Ponudimo jim posteljo, da se odpočijejo ali naspijo. Ko pridejo malo k sebi, začnejo sami vpraševati po telefonskih karticah. Zato jih pospremimo do bližnje trafike. Skoraj vsi kadijo, zato si sami kupijo tudi cigarete. Za nekatere pribežnike skrbi policija, ki jim prinaša tudi hrano. Za ostale pa skrbimo mi. Ponašamo jim skuhamo pašto ali riž. Smo zelo previdni z deljenjem mesa. Muslimani namreč ne jejo svinjskega mesa in ne pijejo alkohola.

Če bi tega centra ne bilo, bi imela policija pribežnike zaprte v sobi, kjer se ne bi mogli ne umiti ne preobleči ne se odpočiti. Ko si opomorejo od dolge vožnje, ponavadi ali

mi ali oni sami iščemo pogovor. Najprej jim pokažemo zemljevide in jim pojasnimo, kje so. Tako se začne pogovor. Imamo zemljevide celega sveta. Oni nam potem pokažejo, odkod prihajajo.

Koliko časa ostanejo pribežniki v centru?

Po pravilih centra Caritas lahko ostanejo pet dni. Toliko časa jim namreč italijanska država dovoli, da lahko ostanejo v državi. Po petem dnevu morajo državo in hkrati center zapustiti. Če jih policija najde v Italiji po petem dnevu, jih avtomatično spet zapre v zapor. Druga stvar je, če zaprosijo za politični azil. Takrat se stvari podaljšajo. Za te primere skrbimo mi, ker ostanejo več časa v Italiji. Vendar jih ni veliko, ki za to zaprosijo. Zgodi se, da pribežniki pridejo v center ali v državo v zelo slabem zdravstvenem stanju. V takih primerih jih policija takoj pelje v bolnišnico, kjer ostanejo, dokler ne ozdravijo. Vse majhne otroke pa

policija takoj pelje v bolnišnico na pregled; če so slabi, tam tudi ostanejo. Med prostovoljci imamo tudi zdravnika, ki je na razpolago za nujne primere, in tudi bolničarja. Tudi nekateri duhovniki prihajajo pomagati v prostih urah.

Center je odprt podnevi in ponoči. Ponoči morata biti vsaj dva prostovoljca, podnevi lahko tudi samo eden. Vendar se velikokrat godi, da v celem dnevu ni dela, potem pa v nekaj minutah pride naval pribežnikov, za katere je treba poskrbeti. V takih primerih lahko odgovorna za center pokliče v trenutku prostovoljce, ki so sicer doma, vendar so razpoložljivi. Nekaj je takih, ki stanujejo prav v bližini centra in zato lahko takoj pridejo, ko jih prosijo za pomoč. Odgovorna za center, po imenu Fabiola, je odgovorna za vse urnike prostovoljcev, nekako vodi celoten načrt. Če pride kak nov prostovoljec, mu ona pove, kdaj ima center potrebo po prostovoljcih. Vendar je urnik vnaprej v okviru že pripravljen, in to skozi celo leto. Nekatere bolj občutljive župnije vnaprej zagotavljajo prisotnost nekaterih prostovoljcev, npr. vsako nedeljo zvečer ali vsako prvo ali drugo nedeljo v mesecu itn. Pomanjkanje prostovoljcev se občuti zlasti med prazniki, ker jih veliko gre z družino proč.

Je veliko stiske, groze med pribežniki?

Ko pridejo v center, so vsi zelo živčni in prestrašeni. Šele ko jim rečemo, da smo dobrodelna ustanova, se pomirijo. Večkrat se zaradi jezika ne moremo sporazumevati. Z našimi prsti oziroma z dvema prekrizanimi kazalcema jim pokažemo znamenje križa. Takoj vedo, za kaj gre, in nekako v pozdrav naredijo tudi oni križ s prsti. Spomnim se skupine Kurdov, ki jih je policija zajela. Prepričani so bili, da so v Nemčiji. Ko smo jim na zemljevidu

pokazali, kje so, in so videli, da so komaj na meji z Italijo, so bili vsi razočarani in žalostni. Očeta sta prišla groza in obup. Bil je prepričan namreč, da je prišel do cilja. Potem smo ga kolikor toliko potolažili in se je umiril.

Kateri lep dogodek vam najbolj ostaja v spominu?

Spomnim se Čečena, ki je razumel slovensko. Hotel je kaditi in, ker je se je to zgodilo ponoči, sem mu iz zalužine duhovnika Žerjale dal nekaj cigaret. Ta Čečen je že trikrat prišel v Gorico. Enkrat se je prikazal ponoči pred vhodom centra in, ko me je videl, mi je rekel v popačeni sloveščini: "Jaz sem gladen". Zgodi se, da pribežniki, ki so gostovali pri nas, pridejo spet v naš center po dolgem času. Te moramo javiti policiji zaradi varnostnih razlogov. Nekateri se namreč vpletajo v kriminal in zato mora biti policija obveščena.

Ali se bo ta dejavnost še naprej razvijala tudi potem, ko bo Slovenija sprejeta v Evropsko

Čeprav bo državna meja izginila, bodo pribežniki pri nas še prisotni.

Stisk ne bo zmanjkalo.

Center je dovolj velik, da lahko sprejme veliko potrebnih.

unijo in se bo meja pomaknila?

Po mojem mnenju ne. Kljub temu da bo meja izginila, pribežniki ne bodo izginili. V Padovi ali Bologni obstajajo tudi centri Caritas za begunce in ti dve mesti nista tik ob meji; kljub vsemu imajo veliko beguncev. Morda bo v prihodnosti v Gorici res manj pribežnikov, vendar stisk ne zmanjka. V Gorici je npr. še vedno veliko mladih družin v finančni stiski, ker nimajo kje živeti. Center je dovolj velik, da lahko sprejme veliko število družin. Mlade družine bi lahko v centru živele, vse dokler si ne opomorejo in stopijo same na svoje noge.

S T. STRANI

NARODNOSTNI

Zaradi raznih volilnih zakonov smo Slovenci zelo zmanjšali svoje predstavnost v deželni svet. To velja še posebej za slovensko stranko, ki je bila že več let izven deželne zbornice, v kateri se gotovo vodi velik del politike za našo manjšino. In to potem, ko je bila v deželni svet Slovenska skupnost prisotna vse od začetka leta 1964, tja do konca 80. let. Sicer pa bo o tem še veliko govora kasneje.

Prav gotovo si bo treba ob vsem tem res zavhati rokave in skupno delati za uresničitev naših manjšinskih pravic.

S T. STRANI

OPTIMIZACIJA

Redakcijo Novega glasa po novem torej zaključujemo v torek jutraj, kar pomeni, da včasih ne bomo mogli biti tako aktualni, kakor bi sicer lahko bili, če bi zaključevali časopis dan kasneje.

Prosimo vas za razumevanje in tudi v prihodnje nam ostanite zvesti!

EMILIO COLOMBO DOSMRTNI SENATOR

Pred kratkim je predsednik republike Carlo Azeglio Ciampi imenoval novega dosmrtnega senatorja, kot je ustavna pravica državnega poveljarja. To je zdaj postal posl. Emilio Colombo, dolgoletni minister in tudi večkratni predsednik italijanske vlade. Colombo je deloval v vrstah Krščanske demokracije in bil eden njenih vodilnih predstavnikov.

Senator Colombo je bil tudi znan v Evropi, saj je bil dvakrat predsednik evropskega parlamenta.

Kot predsednik vlade je Colombo leta 1972 prvič sprejel širšo slovensko delegacijo, ki mu je prikazala takratno stanje naše manjšine in iznesla zahtevo po zaščitnem zakonu.

Kot zunanji minister je Emilio Colombo v osemdesetih letih v imenu Italije skupno s takratnim jugoslovanskim kolegom Josipom Vrhovcem odprl mednarodni prehod v Štandrežu. Ob tej priložnosti je na goriški prefekturi še sprejel slovensko manjšinsko delegacijo.

IN MEMORIAM

DR. JOŽE PUČNIK

Nepričakovano in za zmeraj je nehalo biti utrjeno srce velikega slovenskega demokrata, domoljuba in državnika. Svojo globoko brazdo v novejšo slovensko zgodovino je Pučnik zaoral že kot študent v povojnih letih. V spopadu z represivnimi komunističnimi oblastmi je v bitki za svobodo, resnico in lastno dostojanstvo pogumno sprejel nase vsakršna tveganja, vključno z dolgi leti zapora, kjer je bil izpostavljen tudi fizičnemu nasilju. Neusmiljeni udarci totalitarne režima ga niso zlomili. Z življenjskim pogumom je sprejel nase tudi usodo izgnanstva in v tujini ponovil in zaključil svoje študije, za katere je bil doma oropan. Pokonci ga je držala globoka vera, da bo tudi njegov narod dočkal dan, ko bo lahko svobodno zadihal in vzel svojo usodo v lastne roke.

In ko se je ob razpadu bivše države ta dan približal, se je Pučnik

med prvimi odzval na klic in prišlo na pomoč v najbolj kritičnih trenutkih naše novejši zgodovine. Še več, ob najširši javni podpori je stopil na čelo Demosovega demokratizacijskega in osamosvojitvenega projekta, iz katerega se je potem rodila moderna slovenska država, ki ji je bil tako neke vrste oče. Čeprav razočaran nad nečednostmi, ki so se dogajale v lastniški spre-

membu družbe in nad zavorami, ki jih je doživljala mlada in ranljiva slovenska demokracija, ji je po svojih močeh stal ob strani do konca.

Pučnik je bil človek jasnih misli, pokončne drže in velikih energij. Bil je osebnost z nespornimi moralnimi vrlinami in si z ničimer ni umazal svojega imena. Bil je pogumen in neuklonljiv, strog in neizprosno do sebe in tolerantno do drugih. Svojo pomembno vlogo pri ustanavljanju slovenske države je opravil z vso odgovornostjo, kar mu zgodovina že danes priznava. Zahvaljujemo se mu za vse, kar je prestal in storil na svoji trnovi življenjski poti. In spodbujeni z njegovim neuničljivim življenjskim optimizmom si ob njegovem odhodu dovolimo trenutek razkošja z upanjem, da bo naša mlada država znala premagati zlo in težave, ki so v njeni prvi življenjski dobi nekoliko skalile njen obraz.

Koper, 20.1.2003

PODPISNIKI: MILAN GREGORIČ, NADJA GREGORIČ, KARLO KOJANCIC, MAG. BERT PRIBAC, MARJAN STARC, JOŽE HOČEVAR, JANKO TEDEŠKO, FRANC SEHOVIN, EVSTAHJ PREGELJ

3

ČETRTEK,
23. JANUARJ,
2003

PRAZNOVANJA V SLOVENIJI

SKUPNE MOLITVE V TEDNU KRŠČANSKE EDINOSTI

Z uvodnima mašama v ljubljanski in mariborski stolnici se je po poročanju Slovenske tiskovne agencije minulo soboto, 18. t.m., začel teden krščanske edinosti, ki bo potekal do sobote, 25. januarja.

V tem tednu slovenski ekumenski svet, ki skrbi za ekumensko misel in delo v slovenski Cerkvi, poziva vse kristjane h goreči molitvi, stiku z ljudmi drugih krščanskih Cerkva ter skupnosti in vzgoji za spoštljiv dialog med različnimi, ki pa verjamejo v istega Boga. Ekumenski teden letos poteka pod geslom *Ta zaklad (vere) imamo v lončenih posodah*, organizirane pa so že bile in tudi bodo številne prireditve in bogoslužja po vsej Sloveniji.

V Mariboru se je teden začel z ekumensko molitvijo ob sodelovanju pravoslavne, evangeličanske in binkošne Cerkve, v nedeljo pa je bilo v evangeličanskih cerkvah v Mariboru in Ljubljani organizirano evangeličansko bogoslužje Božje besede ob sodelovanju katoliške Cerkve. V Šmartnem pri Litiji je bilo isti dan organizirano vzhodno bogoslužje v slovansko-bizantinskem obredu. V nadaljevanju praznovanja je pomozni mariborski škof dr. Anton Stres v ponedeljek, 20. t.m., vodil evangeličansko bogoslužje v cerkvi sv. Magdalene v Mariboru.

V nadaljevanju tedna krščanske edinosti so se v torek, 21. t.m., zbrali med drugim predstavniki katoliške, evangeličanske, pravoslavne in binkošne Cerkve v prostorih škofijske avle v Mariboru na okrogli mizi, na kateri so razpravljali o ekumenskem delu v letošnjem letu. Ob tem so predstavili ekumenski zbornik z naslovom *V edinosti 2002*, *Evngeličanski koledar 2003* in *Enciklopedijo pravoslavja*. V Marijini kapeli pri sv. Jožefu v Ljubljani je isti dan potekalo ekumensko bogoslužje krščanskih cerkva. Somaševanje v frančiškanski cerkvi v Ljubljani je v sredo, 22. t.m., vodil upokojeni nadškof Franc Perko, na teološki fakulteti Andreanum v Mariboru pa je bila ta dan organizirana ekumenska molitev za mir in edinost - Tai-zejsko srečanje mladih. V Mariboru bodo v cerkvah sv. Jožefa in sv. Rešnjega telesa potekala bogoslužja tudi v četrtek in petek.

Praznovanje ekumenskega tedna bodo v Sloveniji v soboto, 25. t.m., na t.i. dan proščenja, v ljubljanski stolnici zaključili s sklepno mašo, v Mariboru pa s sklepnim evangeličanskim bogoslužjem pod vodstvom mariborskega pomožnega škofa msgr. Jožefa Smeja. V kapeli Loretske Matere Božje v Mariboru bo v nedeljo, 26. januarja, potekala pravoslavna božja liturgija s proslavo svetega Save, ki je, kot znano, zavetnik pravoslavnih vernikov Srbske pravoslavne Cerkve.

Prvi del ekumenskega zbornika je posvečen slovenskemu blaženemu Antonu Martinu Slomšku in njegovemu delu na področju ekumenizma in o tem so pisali razni avtorji, med njimi tudi mariborski škof dr. Franc Kramberger.

Teološki dialog je naslov drugega dela ekumenskega zbornika, v katerem različni, tudi tuji, teologi in misleci nika je posvečen slovenskemu blaženemu Antonu Martinu Slomšku in njegovemu delu na področju ekumenizma in o tem so pisali razni avtorji, med njimi tudi mariborski škof dr. Franc Kramberger.

Dr. Stanko Janežič v uvodnem zapisu tudi pove, da je ekumensko gibanje med kristjani v polnosti zaživelo v 20. stoletju, "in to z namenom, da zbliža najprej kristjane med seboj, po Kristusovi molitveni želji, 'da bi bili vsi eno', potem pa pomaga celotni družbi, da bi vsi ljudje, pripadniki različnih narodov, ver in nazorov, živeli v miru in slogi".

To je tudi osnova, na kateri vsako leto na Slovenskem gradijo ekumenski teden in vsa prizadevanja za edinost med kristjani, in ekumenski zbornik minulega leta z naslovom *V edinosti gre prav v to smer*. Izdal ga je Slovenski ekumenski svet, založila pa Slomškova založba v Mariboru, uredil dr. Stanko Janežič, lepo opremil pa ga je Peter Požauko.

KRISTJANI IN DRUŽBA

OB TEDNU ZA EDINOST KRISTJANOV

ZBORNİK "V EDINOSTI 2002"

Dr. Stanko Janežič v uvodnem zapisu tudi pove, da je ekumensko gibanje med kristjani v polnosti zaživelo v 20. stoletju, "in to z namenom, da zbliža najprej kristjane med seboj, po Kristusovi molitveni želji, 'da bi bili vsi eno', potem pa pomaga celotni družbi, da bi vsi ljudje, pripadniki različnih narodov, ver in nazorov, živeli v miru in slogi".

To je tudi osnova, na kateri vsako leto na Slovenskem gradijo ekumenski teden in vsa prizadevanja za edinost med kristjani, in ekumenski zbornik minulega leta z naslovom *V edinosti gre prav v to smer*. Izdal ga je Slovenski ekumenski svet, založila pa Slomškova založba v Mariboru, uredil dr. Stanko Janežič, lepo opremil pa ga je Peter Požauko.

Prvi del ekumenskega zbor-

nika je posvečen slovenskemu blaženemu Antonu Martinu Slomšku in njegovemu delu na področju ekumenizma in o tem so pisali razni avtorji, med njimi tudi mariborski škof dr. Franc Kramberger.

Teološki dialog je naslov drugega dela ekumenskega zbornika, v katerem različni, tudi tuji, teologi in misleci

ekumenski
zbornik
2002

V EDINOSTI

spregovorijo o skrivnosti edinosti med kristjani, a tudi o vztrajnem in nenehnem naprežanju za večjo edinost med kristjani. Tako je tudi objavljen pogovor z ruskim, moskovskim patriarhom Aleksejem II.

Na poti edinosti pa je naslov tretjega dela zbornika, v katerem so objavljeni zapisi o papeževih ekumenskih potovanjih v minulem letu in več "ekumenskih pogovorov", prikazov delovanja in širjenja ekumenske misli na Slovenskem, kot so tu tudi zapisi o ekumenskem delovanju v Srbiji in drugod v Evropi.

SKRIVNOST ZAKONSKE LJUBEZNI

P. MIRKO PELICON

PODOŽIVLJANJE ZAKRAMENTA

Vaši pozornosti bi rad predložil nekaj trenutkov v življenju, ki so lahko pravi trenutki uresničitve zakramenta zakonske ljubezni in pravi trenutki podoživljanja milosti v zakonskem razmerju med možem in ženo.

1. Trenutki molitve, predvsem skupne molitve, in vse to, kar je povezano z zakramenti krščanskega življenja, posebno nedeljska euharistija. Ko gresta mož in žena skupaj k maši, se njuna zakonska zveza naslanja na temeljni kamen njunega skupnega življenja, t.j. euharistija, ki razodeva darovanje Boga celotnemu človeštvu in stvarstvu in ju tako duhovno hrani.

2. Drugi zelo pomembni trenutki v zakonskem življenju so tisti, ko se morata zakonca odločiti za pomembne stvari, ki zadevajo npr. spremembo dela, gradnjo hiše, izbiro šole za otroke itd. Obstajajo lahko še pomembnejše odločitve, kot so npr. posinovljenja, ki zahtevajo veliko odgovornost staršev. Vzgoja otrok je poslanstvo, odgovornost, ki se je je treba močno zavedati.

3. Pomembnejši trenutek je tudi, ko se v odnosu med možem in ženo stvari skrhajo ali poostrijo, preprosto: vse postane težje. Také trenutke navadno imamo za temne, težke, v resnici pa so trenutki milosti, ker nam vlivajo zavest, da sami ne bi nikoli zmogli čudeža se med seboj sporazumevati, skupaj živeti; zavest, da imamo potrebo se zakoreniniti v božje, v občestvenost Kristusa z njegovo Cerkvijo, ki je skupnost vseh nas. Tudi naša družina v malem.

4. Tudi porazi na vzgojnem področju predstavljajo pomembne trenutke, ko je zakrament poroke mogoče živeti v vsej polnosti. Ko se

zavedamo, da nam ni lahko posredovati otrokom to, kar bi radi, kar se nam zdi pomembno, potrebujemo pomoč Boga, da vztrajno nadaljujemo v naši vzgojni nalogi: in prositi moramo za milost tistega zakramenta, ki naju je združil v božjem imenu, milost tistega Boga, ki stalno in neprenehoma vzgaja človeštvo, potrpežljivo, brez zamere, da ga vodi tja, kakor ve, da je dobro zanj. Torej boleči in včasih dramatični porazi na vzgojnem področju lahko postanejo milostni trenutki, v katerih izkusiti moč Boga, ki vabi k sobivanju. In tam, kjer bosta bolečina in grenkoba, nam je dano razumeti, da je Bog z nami in nas nikoli ne zapusti.

5. Zadnji tak trenutek, ko lahko otipljivo zaznamo Božjo milost v zakramentu svetega zakona, je, ko pojenjajo moči za vlaganje truda v medsebojni odnos moža do žene ali obratno. Vemo zelo dobro, da so čustva zelo ranljiva in krhka, da "stemnijo" in izgubljajo svoj čar kot rože. Človekova čustva poznajo svoje letne čase; molitev, ki je nekaj tako lepega in čistega, lahko zgubi svojo intenzivnost, čistino in prozornost. Lahko "zarjavi". Samo takrat moremo odkriti, da je molitev dar od Boga, da je odnos z Bogom, da je milost, ki jo moramo iskati pod pepelom, ker božji darovi in milosti ostajajo in se samo prek preizkušenj prečiščujejo in zablajajo.

V vsem tem vsako zakonsko razmerje zaigra svoje življenje v Bogu, ki je ljubezen, ali pa zunaj iz Njega, v moči svobode, ki jo je človek prejel v moči božje ljubezni.

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA
OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
V LITURGIČNEM LETU B

ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

3. NAVADNA NEDELJA, NEDELJA SV. PISMA TER SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA TER VERSKEGA TISKA

"Ninivljani so verovali Bogu" (Jon 3, 5)
"Gospod... poučuje grešnike o pravi poti" (Ps 25, 8)
"Podoba tega sveta mineva" (1 Kor 7, 31)
"Spreobrnite se in verujte evangeliju" (Mr 1, 15)

Na današnje nedeljo se iskreno zahvaljujemo ženam in možem, ki so nam posredovali vero v skrivnostnega nebeškega Očeta in v Sina ter Svetega Duha. Tem prištevamo tudi številne umetnike, ženske in moške. Kdaj pa kdaj so nekako sramežljivo obšli vlogo ženske, npr. prerokinj v stari zavezi, vlogo, ki so jo imele te ženske. Dandanes pa cerkveno učiteljstvo postavlja v pravo luč zasluge tolikih žena, ki so doprinesle svoj delež k ljubezni do Boga in do človeka. Celo sv. Katarino Siensko prištevajo med cerkvene učitelje, četudi ni znala ne brati ne pisati. Svoje misli pa je narekovala drugim, da so jih zapisali. Saj so se pisarjev posluževali evangelisti, apostoli in drugi.

Veliki Michelangelo in drugi umetniki so nam zapustili

čudovite mojstrovine, ki ganejo človeka vseh časov. Takrat so seveda žive slike govorile predvsem nepismenim. Nago-varjale so jih tako, da so ob njih premišljevali kot da bi imeli v rokah knjigo Sv. pisma.

Pred nekaj dnevi smo obhajali god sv. Frančiška Saleškega, zavetnika katoliškega tiska in zato vseh, ki imajo opraviti z Besedo. V svoji najbolj znani knjigi "Filoteja" poudarja misel, da je v vsakem poklicu in stanu možno življenje po Božji volji.

V soboto, 25.1., bomo zaključili teden krščanske edinosti z apostolom Pavlom, neutrudnim piscem kar štirinajstih biserov Nove zaveze. Tudi njega je, dasi na izreden način, očaral vstali Jezus Kristus. Sam pa je nato osvajal zanj druge, tudi svoja znana učenca, škofa, Timoteja in Tita.

Že Janez Krstnik pripravlja svoje učence na sprejem tistega, ki pride za njim (Jn 1, 27). Vse, kar dela in trpi, sporoča svojim učencem, da bodo lahko šli za Jezusom. Ni nevoščljiv.

Bog se poslužuje ljudi za to, da ga oznanjajo. Andrej npr. pripelje k Jezusu brata Simona - Petra (Jn 1, 41 - 42). Apostoli pa drug drugega (Jn 1, 45). Tako se dogaja skozi vso zgodovino. Bog namreč želi, da odgovorno sodelujemo pri odrešitvi sveta. Ostajamo pa večji ali manjši grešniki (Simon Peter je prosil Jezusa takole: "Pojd od mene, Gospod, ker sem grešen človek" - Lk 5, 8) - toda spreobracati se moramo vsak čas k tistemu, ki je edini svet (Heb 7, 26). Pavel pa opozori na dejstvo, da ta svet mineva (1 Kor 7, 31).

Izredno lepo je prikazano oznanjevanje spreobrnitve k Bogu poganskih Ninivljanov. To lahko premišljujemo v obho-

du mozaikov oglejske bazilike z zgodbo o preroku Jonu. Bog ga pošlje v Ninive. A on se ustraši svoje zahtevne naloge. Zato zbeži daleč proč od nje. S tem pa postane vzrok nesreče za številne druge. Toda tam konča v trebuhu velike ribe. Šele potem ko ga je riba izplunila ven, se je opogumil za pridiganje spreobrnitve. A ko vidi, da so se Ninivljani spreobrili, saj so vsi od kralja do zadnjega meščana vzeli vero v Boga zares, se na smrt užalosti, namesto da bi se tega veselil.

Bog pa ne neha izkazovati ljudem usmiljenje. Želi, da se spreobrnejo k njemu in da živijo. Še njega, Jona, se usmili.

Kdo ve, kaj se skriva v človekovem srcu? (Jn 2, 24 - 25). Zakaj je toliko nevoščljivosti, zaverovanosti vase? Zakaj toliko ozkosti, zagrenjenosti?

Veseliti se moramo tudi Trubarja, Dalmatina in vseh, protestantskih piscev, ki so nam dali prvo slovensko tiskano besedo in še posebej zato, ker so nam prevedli v naš jezik Božjo besedo o kraljestvu.

Janez Krstnik se veseli ob aretaciji in pred skorajšnjim mučeništvom, ker vidi prihajati tistega, ki je luč, večna Beseda. Jezus začena namreč oznanjevanje Božjega kraljestva tedaj, ko je Krstnik zaključil svoje pričevanje o Mesiji. Veseli se, da mineva podoba tega sveta in da vstaja Bog - človek, Odrašenik Jezus Kristus.

Za Božje kraljestvo, ki se uveljavlja tiho, neopazno, ponižno, a z vso močjo Jezusa, ki izganja demone vseh vrst, ozdravlja, prinaša veselje, novo nebo in novo zemljo in vstajenje, je vredno žrtvovati vse (Mt 10, 39; Lk 14, 26 - 33).

P. MARKO IZ AVIANA KMALU BLAŽEN

BO BLAŽENI P. MARKO TRN V PETI MUSLIMANOM?

DANIJEL DEVETAK

Bil je skromen in preprost kapucin, ki si je želel samo molitve in Božje bližine v tišini svoje samostanske celice, toda Gospod je prek njega posegel v zgodovino Evrope in ohranil njen krščanski obraz. P. Marko iz Aviana ni bilo nič bolj tujega od politike, in vendar je po Božjem navdihu pred usodno bitko 12. septembra 1683 pred vrati Dunaja - in Evrope - zedinil krščanske vojvode ter omogočil dokončno zmago nad Turki, ki so hoteli islamizirati staro celino. Izročilo in zgodovinske knjige poročajo, da je imel za to, da se mi danes obračamo do Kristusa in ne do Alaha, največ zaslug prav furlanski pridigar p. Marko iz Aviana, ki se je šolal tudi v Gorici, kjer se je naučil oglejskega duha.

Pred dvema tednoma smo omenili, da bo p. Marko v nedeljo, 27. aprila letos, končno razglašen za blaženega. Med ljudmi v naši deželi, na Avstrijskem, Madžarskem in tudi na balkanskem polotoku se vse do danes ohranja pobožnost in živ spomin nanj; in od vedno so bili ljudje tudi prepričani, da gre za pravega svetnika, saj so ga po vsej Evropi poznali kot ču-

dodelnika, izjemnega pridigarja, ki je spreobračal tisočglave množice, in dragocene svetovalca kraljev in cesarjev. Kljub vsemu je postopek za njegovo beatifikacijo naletel na vrsto ovir, in to tudi zaradi strahu, da bi prišlo do napetosti s predstavniki muslimanske vere.

Dejstvo je, da cerkvene oblasti že pripravljajo uslu-

bence italijanske policije, ki je po lateranskih dogovorih odgovorna za javni red v Vatikanu, na 27. april, saj se v zadnjih mesecih pogosto govorilo o možnosti atentatov - zlasti ob javnih prireditvah - tudi v večjih italijanskih mestih. O tem je na prvi strani uglednega italijanskega dnevnika Corriere della Sera prejšnji teden pisal celo Vittorio Messori.

Znano je, da je bil p. Marko krotak, tuj vsaki obliki fanatizma in verske nestrpnosti, da je z bolečino v srcu molil za pobebe Turke na vojnem polju in da je številnim tudi rešil življenje, ko so jih hoteli zmagovalci pobiti (pred tremi stoletji je bil pater v turškem svetu spoštovan in občudovan); vsekakor se danes z lahkoto najdejo skrajneži, ki so zmožni zaradi takega dogodka sprožiti še eno sveto vojno proti zahodnemu svetu.

Z odlašanjem je prenehal prav sveti oče Janez Pavel II., znan zaradi svojih pogumnih dejanj in jasnih besed. Konec aprila bo torej razglasil pet novih blaženih, katerim je dodal še tega kapucina, ki so ga pred tremi stoletji pokopali zraven cesarjev v kapucinsko cerkev na Dunaju.

PREJŠNJO SOBOTO

LEPA POBUDA OTROK IZ RUPE-PEČI IN Z VRHA SV. MIHAELA

Adventni in božični prazniki so že za nami, a otroci iz Rupe-Peči in z Vrha sv. Mihaela, ki se letos pripravljajo na prvo sv. obhajilo, se jih bodo še daleč v prihodnosti spominjali.

V adventnem času so se mali veroukarji pri nauku spomnili revnih otrok, ki živijo v nerazvitih državah. Njihova nedolžna srca so si takoj zaželela pomagati manj srečnim.

Katehistinje so zato v svojo sredo povabile misijonarke Solange Degenhart, ki jim je predstavila življenje v Togu v Afriki.

Takoj po srečanju so otroci začeli ročno izdelovati božične obeske, voščilnice in še druge izdelke z namenom, da bi te prodali in denar posredovali prek centra Karitas bolnišnici podhranjenih otrok v Togu.

Zares so se prav na božični dan zbrali in po mašnem obredu prodali vse izdelke. Katehistinje so kasneje izročile denar vodji nadškofijskega misijonskega urada g. Giuseppeju Baldasu, ki se jim je za pobudo prisrčno zahvalil in jim želel obilo Božjega blagoslova.

CGV

SVETNIK TEDNA

25. JANUARJA

SILVESTER ČUK

SPREOBRNITEV APOSTOLA PAVLA

Francoski pisatelj Francois Mauriac svojo knjigo Jezusovo življenje končuje takole: "Ko se je Jezus (ob svojem vnebohođu) s težkim srcem odtrgal od družbe svojih učencev, se dvignil ter se izgubil v svetlobi, ta odhod vendarle ni bil dokončen. Že se je skrivil v zasledo na ovinku poti, ki pelje iz Jeruzalema v Damask, in zalezuje Savla, svojega ljubljenega nasledovalca. Odslej bo ta Bog na preži v usodi slehernega človeka". Sleherni človek, ki hoče postati Kristusov učenec, se mora po zgledu svetega Pavla - nekdanjega Savla - nenehno spreobračati, preusmerjati svoje mišljenje in spremeniti slog svojega življenja.

Spreobrnitev apostola Pavla, gotovo najpomembnejša v vsej zgodovini Cerkve, je opisana dvakrat v Apostolskih delih, knjigi Svetega pisma Nove zaveze, ki je zgodovina mlade Kristusove Cerkve. Prvo poročilo je zapisal pisec te knjige, evangelist Luka, po pripovedovanju prič, drugo pa je podal Pavel sam, potem ko so ga njegovi nasprotniki zgrabili v jeruzalemskem templju.

Prisluhnimo, kako je Pavel o svoji spreobrnitvi govoril pred judovskim ljudstvom leta 58, okoli 24 let po tem dogodku. "Jaz sem Jud, rojen v Tarzu v Ciliciji, bil sem pa v tem mestu (Jeruzalemu) vzgojen in pri nogah Gamalielovih natančno poučen v očetni postavi, vnet za Boga, kakor ste danes vi vsi. Jaz sem ta nauk smrtno preganjal, može in žene vklepal in jih izročal v ječe, kakor mi more spričati tudi veliki duhovnik in vse starešinstvo; od njih sem prejel celo pisma in šel k bratom v Damask, da bi tudi ondi bivajoče privedel zvezane v Jeruzalem in bi bili kaznovani. Ko sem pa bil na poti in se okrog poldne blizal Damasku, me je nenadoma obsijala velika svetloba z neba; padel sem na tla in zaslišal glas: 'Savel, Savel, kaj me preganjaš?' Odgovoril sem: 'Kdo si, Gospod?' In rekel mi je: 'Jaz sem Jezus Nazarečan, ki ga ti preganjaš'. Moji spremljevalci so svetlobo sicer videli, glasu pa, ki je z menoj govoril, niso razločili. In rekel sem: 'Kaj naj storim, Gospod?'. Gospod pa mi je rekel: 'Vstani in pojdi v Damask in tam se ti bo vse povedalo, kaj ti je treba storiti'. Ker pa zaradi sijaja tiste svetlobe nisem videl, so me moji spremljevalci peljali za roko in tako sem prišel v Damask..."

Ko je Savel/Pavel v Damasku spregledal, je bil krščen. Kaj hitro je doživel, da so se njegovi nekdanji prijatelji spremenili v smrtno sovražnike, ki so ga hoteli ujeti in umoriti. Uspelo mu je uiti iz Damaska. Umaknil se je v arabsko puščavo, kjer se je dve ali tri leta v zbranosti in molitvi pripravljaj na svoje prihodnje poslanstvo: Gospod ga je namreč izbral za orodje, da ponese njegovo ime med pogane. Na njem so se uresničile besede, ki jih je Kristus povedal duhovniku Ananiju, Pavlovemu krstitelju: "Jaz mu bom pokazal, koliko mora trpeti za moje ime". Sredi vseh duševnih in telesnih stisk in težav je Pavel skrbel za številne krščanske občine, ki jih je bil ustanovil. Pisal jim je pisma, v katerih jih je opominjal, vzgajal, spodbujal, podpiral, hrabil, tolažil in navduševal. Ko je čutil, da se bliža konec njegovega življenja, je mogel z vso pravico reči, da je dobojeval dober boj.

SREČANJE V NOVI GORICI

DUHOVNIKI O NOVIH PASTORALNIH IZZIVIH

Goriški duhovniki razmišljajo o svoji vlogi in še posebej o družbi, ki bo na skupnem goriškem prostoru nastala ob padcu državne meje, ki danes deli Gorico od Nove Gorice.

Prav zato so pred časom novogoriški duhovniki povabili v svojo sredo na mesečno konferenco našega odgovornega urednika Jurija Paljaka, da bi slišali, kako pri No-

vem glasu razmišljamo o Goriški, ki bo meja odpravljena.

Srečanje je bilo toplo in dejavno, pravzaprav delovno, saj je po predavanju našega urednika, ki je orisal seveda pogled z naše strani na padec meje, nastala živahna deba-

ta, ker se slovenski duhovniki na Goriškem še kako zavedajo pomena Cerkve v novo nastalih razmerah.

Predvsem se vsi dobro zavedajo, da bo v prihodnje tudi slovenska Cerkev morala ostati zvesta evangeliju, da bo

v sebi našla moč za izzive novih časov, da bo nagovarjala tako slovenskega vernika kot prišleka, ki se bo vključil v novo goriško družbo, predvsem pa bodo v prihodnje morali mlajši slovenski duhovniki na Goriškem dobro poprijeti za delo, ker bo padec meje prinesel s seboj tudi popolnoma nove pastoralne izzive.

PRIČEVANJE IZ SVETE DEŽELE

PISMO IZ IZRAELA (17)

TEREZA SREBRNIC

Že od prvih pionirskih, težkih let je pri ustanavljanju "medverske in medetnične" vasi (kot bi se danes reklo) Neve Shalom / Wahat as - Salam Nsh/WAS - stala ob Brunu in z njim zvesto sodelovala Francozinja, katoličanka Anne Le Meignen (na sliki). Kot mlada socialna delavka je prišla za nekaj mesecev v Izrael... in tam ostala za vse življenje. Z Brunom je od vsega začetka verjela v (utopično?) vizijo, da je v Sveti deželi sožitje mogoče in sobivanje različnih prebivalcev v uresničljivo. Za ta ideal je zastavila svoje moči, sposobnosti in po Brunovi smrti leta 1996 hrani in posreduje naprej njegovo bogato duhovno dediščino preroškega človeka.

Anne nas je vodila pri ogledu vasi, nas sprejela v centru za obiskovalce in nam na preprost, a bogat, zanimiv način predstavila Nsh/WAS. Celo jutro je bila z našo skupino prostovoljcev iz St. Vincenta, v Ain Karemu, saj to ustanovo in s. Suzan, ki nam je obisk omogočila, dobro in že dolgo pozna. Anne je naredila name močan vtis: preprosta, neformalna, odprta in nabita z duhovno energijo, ki preveva karizmatične ljudi, a suhljata in nizke postave kot otrok. Takoj po našem prihodu okrog 9. ure se nam je predstavila in nas popeljala skozi vso bogato in posebno zanimivo zgodovino vasi. Kar pila sem njene besede, njeno navdušenje in vero - kljub vsemu - in sredi intifade, ki divja v Izraelu... Veliko

pozornosti je posvetila današnjemu stanju kraja: dejavnostim, težavam, uspehom in nam vse podrobno orisala. Vodila nas je pri ogledu - pod žgočim soncem poletnega dne - med nasadi oljk in drugih dreves do "dumije", ki je nekako srce kraja, to je posebno svetišče za zbranost, molitev, tišino in meditacijo - a za vse prebivalce, vseh veroizpovedi. Dumija je kot bel iglu z velikimi okni in s pogledom na čudovito gričevnato okolico. V notranjosti je prazna, brez vsakega verskega znamenja. Na tleh je le nekaj preprog. V bližini je zelo preprosto pokopališče, kjer so Brunov grob in gomile še drugih prebivalcev. Vse nosijo

verska znamenja in napise v skladu z veroizpovedjo pokojnikov. Napoliti smo se proti šoli, ki je bila žal zaprta, na oknih pa so še visele živobarvne otroške risbe. Vrtec obiskuje več kot 50 otrok, osnovnošolcev pa je preko 200. Veliko jih že prihaja iz okoliških vasi. Posebnost te šole

je, da je resnično dvojezična in dvonarodnostna, saj sprejema Jude in Arabce približno v enakem številu. Med učnim osebjem so tudi eni in drugi pripadniki obeh narodnih skupnosti in vsakdo obvlada oba jezika, a poučuje v svojem. Velikokrat ni lahko, saj je šola sperimentalne oblike in se prilagaja pač potrebam in razvoju kraja.

Zelo zanimiva in pomembna pobuda Nsh/WAS je tudi "Šola za mir". To ni stalna ustanova, ampak možnost za obiskovanje posebnih tečajev na to temo in kar v vasi. Namenjena je predvsem mladim iz Izraela, da se na nekajdnevem tečaju soočajo s sobivanjem, sprejemanjem in spoznavanjem drugačnih, so strpni in se navajajo na sožitje, na reševanje sporov. Anne pove, da je šola za mir obiskovalo že okrog 25.000 mladih. To so drobna semena, ki bodo nekoč poglala novo stvarnost. Osnov-

no šolo po zgledu Nsh/WAS pa so že ustanovili tudi v dveh krajih Izraela.

Vasica na griču ni ograjena, ampak se prosto širi naokrog. V zadnjem letu pa so "upravitelji" državna oblast - zahtevali, da se okrog šolskega poslopja postavi visoka varnostna ograja in da nad otroki bdi oborožen policist, pač v skladu s sedanjim stanjem.

Anne nas je prijazno povabila v svojo hišico na pijačo. Franciškanska preprostost, a skladnost barv, naravnih prvin in ujemanje z okoljem. Bruno in Anne, njun bratski odnos, kot bi bila Francišek in Klara današnjih dni...

DALJE

OBVESTILO

DARUJTEV Sklad msgr. Jakoba Ukmarja. Darovalci naj nakažejo prispevke na hranilno knjižico št. 4360 pri Zadržni kraški banki in naj pripišejo, da gre za Ukmarjev sklad.

5

ČETREK, 23. JANUARJA 2003

OB 80. OBLETNICI ROJSTVA

ŠTUDENTSKA ZALOŽBA

DR. VALENTIN INZKO IN PRIMORSKA

V našem listu smo že obširno pisali ob smrti dr. Valentina Inzka, o njegovi osebnosti. Prav te dni, namreč 22. t.m., pa se spominjamo 80. obletnice rojstva zaslužnega slovenskega koroškega rojaka. Zato sedaj objavljamo zapis Inzkove vdove, gospe Marinke, ki zelo stvarno in toplo piše o stikih med pokojnikom in primorskimi, zlasti goriškimi Slovenci. Naj bodo te vrstice še en naš poklon liku slovenskega rojaka iz Koroške. (Ured.)

Stiki z Goriško so se začeli že pred Valentinovim rojstvom. Njegov stric Oton Einspieler (1859-1901), frančiškan, je na Kostanjevici vzgajal duhovniški naraščaj. Slovel je kot mil spovednik in dober pridigar. Umrl je star 42 let, zadet od kapi. Želel si je biti pokopan na Sv. Gori. Željo so mu tudi izpolnili. Tam za cerkvijo, kjer je le nekaj grobov, saj je svet skalnat, počivajo njegove kosti. Med prvo svetovno vojno so bila tudi grobišča prizadeta od granat. Kar je ostalo kosti, so jih nato dajali v skupen grob.

bru seznanil z ravnateljema goriškega in tržaškega učiteljskega. Organiziral je dijaške izlete na jug okoli 1. maja ali pa prve dni počitnic. Po hudi nesreči leta 1956 pri Huminu (Gemoni) so se obiski prenehali.

V Gorici sem bila, ko je maturirala Lojzka Bratuž. Tedaj sklenjeno prijateljstvo še zdaj drži in se krepi. Naši otroci so težko čakali počitnic. Vedeli so, da bomo šli v Gorico, Oglej in še naprej k morju. Prijazna nonica, Ljubka, Lojzka in Andrej so bili prva postaja obiska. Potem smo srečali gotovo Viktorja Prašnika, Vraničeve, prof. Bratina, dr. Humarja, Maksa Komaca idr. Naši prijatelji so zdaj Košičevi, Vetrihovi in Bertolinijevi. Zdaj to nadaljujejo naši otroci in vnuki.

Potem ko je leta 1972 prišel na Koroško France Gorše in se je za stalno naselil pri Vobniku v Svečah, so se stiki obnavljali in se širili. Na obisk so prihajali bivši učenci, profesorji, umetniki in politiki, da se napijejo lepote Koroške, Goršetovih

Simon Gregorčič je Valentinovega prednika, prof. Andreju Einspielerju, posvetil za zlato mašo leta 1887 slavilno pesem. Začne se: Pod jesen grem, a čas nebu in lepši kot jesen... Andrej je čez pol leta (1888) umrl.

Ko je Valentin po končanem študiju začel poučevati slovenščino na celovškem učiteljskem, je navezal stike z Gorico in s Trstom. To se je zgodilo s pesmijo. Na Repentabru je leta 1950 nastopil s kvartetom in kvintetom Slavček. Ustanovil ga je, vodil in zraven pel. V tistih časih, brez avtomobila, je bilo težko zdržati tako skupino. Slavčki so nastopali v vseh južnokoroških krajih in večkrat po radiu. Repentabor, kjer je bilo "v živo", pa je bil višek nastopov. Taborni spored sta moderirala prof. Jože Peterlin in Valentinov brat prof. Franc Inzko. Nastopil je tudi mešani zbor iz Št. Lenarta Pri sedmih studencih s Koroškega. Peli so tudi v Gorici na Placuti. Slavčki so šli še gostovat k Slovencem v Belgijo, na Holandsko in v Pariz.

Stiki so bili omogočeni tudi po mesečniku Vera in dom, saj so v njem sodelovali znani pesniki in pisatelji: Ljubka Šorli, Bršljanski, Beličič idr. S Tržaškega je prišel na Koroško Metod Turnšek, ki se je naselil na Rebrci, v Št. Janžu pa so dobili z Goriškega župnika Jožeta Vošnjaka. Dušni pastir, urednik Nedelje, kulturni delavec se je hitro vživel v Koroško. Posebno poleti so prihajali na obisk znanci iz Gorice, ki se zdaj obiskujejo njegov grob. Valentin Inzko se je na Repenta-

umetnin in si izmenjajo gledanja na bodočnost naroda. Trst in Gorica, Ljubljana, Cleveland, Toronto, Buenos Aires so pošiljali k umetniku v Sveče svoje ljudi na ogled, pogovor, debato, isti ljudje so prišli obvezno tudi k nam. Od leta 1972-1986 je Gorše risal, kiparil, pisal pri Vobniku. Nakup hiše smo mu omogočili in posredovali, da je dobil stalno bivališče in dom.

Vsako leto smo se veselili Drage. Od prve, še nad Bazovico, pa do tedaj, ko je zmogel, je prihajal Valentin na Opčine. Tam so se stakla nova poznanstva, tam se je res shajal slovenski kulturni politični svet, posebno ko se ni bilo mogoče v Ljubljano.

Razne obletnice (Enspieler, Slomšek), koncerte Koroška poje so so oblikovali tudi goriški zbori.

Droben spomin iz leta 1960. Bile so počitnice. S štirimi otroki sem šla po češnje v Ščedno. Dobili smo jih veliko košaro, čakali smo na avtobus za Sveče. Mimo je pripeljal avtomobilček miško-topolino. Ustavi se, iz njega zlezeta Mirko Filej in Maks Komac. Vse sta nas pobasala. Bili smo troje odrasli, štirje otroci in še koš češenj v mišku. Srečno smo se vozili 15 km daleč.

Kar 50 let staro prijateljstvo Valentin daje naprej otrokom in vnukom. Oplojevanje kulture dveh zamejskih dežel se nadaljuje tudi v vsakoletnih koroških in primorskih dnevih. Novi, mladi ljudje, z novimi idejami prihajajo od obeh strani, meje pa izginejo...

MARINKA INZKO

TRI NOVE KNJIGE V ZBIRKI CLARITAS

Minuli teden so v Ljubljani predstavili tri nova, pomembna dela v zbirki Claritas, v kateri pri študentski založbi izdajajo predvsem tista pomenljiva dela iz sveta filozofije in duhovnosti, ki so temeljnega pomena za razumevanje našega časa, in večina teh še ni bila prevedena v slovenski jezik.

Na predstavitvi knjig je spregovoril odgovorni urednik zbirke Claritas dr. Bojan Žalec, ki je poudaril, da zbirka Claritas nadaljuje z izdajo izvornih filozofskih del slovenskih avtorjev in temeljnih prevodov s filozofskega področja.

Zbirka je zdaj bogatejša za tri nove zvezke - poleg zbornika razprav o filozofiji Franza Brentana sta tu še prevoda, in sicer filozofskih besedil Ericha Neumanna in njegovega velikega vzornika Carla Gustava Junga, enega tistih filozofov in raziskovalcev duha, ki je imel s Freudom morda največji vpliv na vso zahodno filozofijo 20. stoletja.

S knjigo *Intencionalnost in ontologija* so udeleženci kronali simpozij *Brentanova filozofija*, ki je potekal v Ljubljani leta 1998. To je prva knjiga na Slovenskem, ki nemškega filozofa Franza Brentana (1833-1917) kritično predstavi, ovrednoti bogastvo njegovega genija in pokaže, zakaj je filozofija 20. stoletja brez njega nepredstavljiva.

"Ne vem, če je Brentano fenomenolog, vem pa, da se je z njim vse začelo", je nekoč o Brentanu dejal eden izmed avtorjev zbornika Frane Jerman, ki bralcem predstavlja Brentanovo spoznavno teorijo. Lansko pomlad preminulemu prof. Jermanu so se sodelavci z zbornikom poklonili tako, da so Brentanovo filozofijo umestili v kontekst fenomenologije (Dean Komel), analitične filozofije (Andrej Ule), realistične ontologije (Matjaž Potrč), ontologije (Cvetka Tóth), niso pa pozabili na vlogo, ki jo ima Brentano za zgodovino slovenske filozofije (Bojan Žalec). Na predstavitvi Brentanovega zbornika so o tem pomembnem delu spregovorili Bojan Žalec, Matjaž Potrč in Cvetka Tóth, predavatelji s Filozofske fakultete v Ljubljani, ki so na slikovit način prikazali pomen tega filozofa za vso evropsko in tudi slovensko filozofijo.

V slovenskem prevodu se v knjižni obliki prvič tudi predstavlja Erich Neumann, rojen leta 1905 v Berlinu, kjer je študiral psihologijo, medicino in filozofijo. V zbirki razprav,

naslovljeni *Ustvarjalni človek*, ki jo je uredil Brane Senegačnik, je objavljenih šest Neumannovih tekstov. Tako kot v pretežnem delu svojega opusa se mislec tudi v teh razpravah posveča preučevanju ustvarjalnosti. Ne samo ustvarjalnosti umetnika, kjer je narava ustvarjalnosti izražena najbolj eksplicitno, ampak tudi ustvarjalnosti posameznika, od koder Neumann razvija zanj odločilno vprašanje njegovega časa; vprašanje, ki se skriva za pojmom "homo creator". Obsežno prevajalsko delo je opravila Barbara Štuhec, ki je na predstavitvi poleg Braneta Senegačnika tudi spregovorila in podčrtala veličino Neumannove misli in domačo nujno, da imamo njegove izvirne tekste tudi v slovenskem jeziku.

Prav Barbara Štuhec je v veliki meri zaslužna za to, da bo mogoče po treh predavanjih velikega učnjaka Carla Gustava Junga (1875-1961) poseči v slovenskem jeziku. Predavanja (*Analitična psihologija in vzgoja*, *O konfliktih v otroški duši*, *Nadarjen*), ki jih je imel Jung v Londonu leta 1924, so zbrana v knjigi *Psihologija in vzgoja*. Njihova središčna tema je možnost aplikacije psiholoških oziroma psihoanalitičnih spoznanj na človekov razvoj v vzgojnih procesih; Jung pa branje popestri z razmišljanji o lastni vlogi v razvoju psihologije. Prevajalka je na predstavitvi opozorila tudi na berljiv in privlačen slog, kar je še dodaten razlog, da si poleg strokovne, knjigo odpre tudi širša javnost.

Sicer pa je na Slovenskem v zadnjem času izšlo več del Carla Gustava Junga, ki je izhajal vedno iz lastnih izkušenj in je tudi zato navidez lažje berljiv in razumljiv. Jung se je namreč vedno zavzemal za udejanjanje teorije v praksi. Ta knjiga bo zato še kako prav prišla vsem tistim vzgojiteljem, ki se v šoli znajdejo pred nadarjenim otrokom in ne vedo, kako bi se z njim obnašali, kar je seveda še kako pereče tudi danes. Po Jungovem mnenju je treba pri vzgoji paziti, da obravnavamo vsakega posameznika v njegovi celoti, in je zato pri nadarjenih otrocih pomembno, da se z njim ukvarjajo nadarjeni šolniki, ker bo sicer prišlo do težav pri njegovi vzgoji in se bo takoj zgodilo, da bo nadarjen otrok zaradi nerazumevanja postal problematičen otrok v šoli.

JUP

NAPOVEDNIK

RADIO SPAZIO 103, SLOVENSKE ODDAJE (OD 24.1. DO 30.1.2003)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9, 90.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz). Slovenske oddaje so na spored vsak dan, razen ob nedeljah, od 20. do 21. ure. Spored:

- **Petek, 24. januarja** (v studiu Anka Černic): Priljubimo zborovski glasbi: Evharistične pesmi Lojzeta Mava. - Svetnik tedna: Spreobrnitev apostola Pavla (25.1.). - Za prijeten konec tedna: slovenska narodno-zabavna in zabavna glasba.

- **Sobota, 25. januarja** (v studiu Anka Černic): - Od vzhoda do juga: različni glasovi sveta. - Slovenska glasba.

- **Ponedeljek, 27. januarja** (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni mozaik z Andrejem: slovenska lahka in narodna glasba.

- **Torek, 28. januarja** (v studiu Matjaž Pintar): - Ali veste, da ... glasbena oddaja z Matjažem..

- **Sreda, 29. januarja** (v studiu Danilo Čotar): - Pogled v dušo in svet: Janez Menart in njegove srednjeveške zgodbe (3. del). - Izbor melodij.

- **Četrtek, 30. januarja** (v studiu Niko Klanjšček): - Zvočni zapis. - Glasba iz studia 2.

MISIJONAR HALLEERSTEIN NA POŠTNI ZNAMKI

Pošta Slovenije je 21. t.m. izdala nekaj novih serij priložnostnih poštne znamke in nove razglednične dopisnice. V seriji znameniti osebnosti sta predstavljena Alfonz Paulin, znan po herbarijskih zbirki *Posušena kranjska flora*, in astronom ter misijonar Ferdinand Avgustin Haller, pl. Halleerstein. Ta znameniti Slovenec, ki pa je skoraj neznan v našem zgodovinskem spominu, se je rodil v Ljubljani 27. avgusta 1703. Z osemnajstimi leti je stopil k jezuitom na Dunaju, septembra 1739 pa je kot misijonar prispel na Kitajsko. Tam je ostal do smrti leta 1774. Leta 1745 je postal predstojnik jezuitske province, leto kasneje pa je napredoval v predsednika astronomsko-matematičnega kolegija ter postal mandarin (oznaka za visokega uradnika na cesarskem dvoru) pete, in pozneje tretje stopnje. Naš rojak je izdelal zemljevide delov kitajskega cesarstva in objavil dotlej najnatančnejšo oceno števila in rodnosti Kitajcev. Evropi je približal pokrajino ter rastlinski in živalski svet te oddaljene države. Ukvarjal se je z astronomijo in pri tem razvil nov postopek za izračunavanje najmanjše razdalje med dvema astronomskima objektom merjenje z izpopolnjenim mikrometrom. Znamenitega Slovenca prštevalimo k našim najpomembnejšim znanstvenikom. Žal njegov portret ni znan, zato so na novi priložnostni poštne znamki upodobili naslovno njegovega dela *Observationes astronomicae* ter sekstant, ki so ga v njegovem času uporabljali na pekiškem dvoru. M.

RAZPIS F-Jk ZA PRISPEVKE

Urad za deželne in manjšinske jezike Dežele F-Jk sporoča, da morajo slovenska društva prošnje za finančni prispevek oddati do 31. t.m. Fac-simile prošenj dobite na tržaškem sedežu urada (ul. Sv. Frančiška 37, 3. nadstropje).

ZVEZA SLOVENSKE KULTURNIH DRUŠTEV
SLOVENSKA PROSVETA
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

DAN SLOVENSKE KULTURE

TRST, sobota, 8. februarja,
ob 20.30 - Kulturni dom
GORICA, nedelja, 9. februarja,
ob 17. uri - Kulturni dom

RECITATORJA: Janko Petrovec in Jože Hrovat
NAGOVORA: Milena Padovan in Mirjam Bratina
Orkester Camerata Labacensis
SOLISTA: Črtomir Šiškočič in Luca Ferrini

POKROVITELJA: TRŽAŠKA IN GORIŠKA OBČINA
OB PODPORI KMEČKE BANKE-BANCA DI CIVIDALE

Banca di Cividale
BANCA DI CIVIDALE

SCGV KOMEL / 7. SREČANJE Z GLASBO 2002-03

PREŠERNOVA DRUŽBA

V OBJEMU HARMONIKE IN KLAVIRJA

JOŽE ŠTUCIN

Dva glasbenika, pianistka Tamara Ražem in harmonikar Goran Ruzier, sta v sredo, 15. januarja, v okviru cikla *Srečanja z glasbo*, pripravila nekoliko samosvoj koncertni večer - popeljala sta nas v skupni svet dveh glasbil, ki se le redko družita.

Ražemova je študirala klavir na Glasbeni matici Marij Kogoj v Trstu in diplomirala na tamkajšnjem konservatoriju. Kasneje se je še izpopolnjevala pri nestorju primorskih pianistov Sijavušu Gadžijevu, udeležila pa se je tudi drugih seminarjev in tečajev. Danes poleg poučevanja na Glasbeni šoli v Sežani in Glasbeni matici v Trstu tudi veliko nastopa kot solistka ali članica raznih komornih skupin in uspešno vodi pevski zbor v Bazovici. Tudi Ruzier je najprej opravil glasbeni študij na šoli Glasbene matice, pred dvema letoma pa je na konservatoriju v Castelfran-

varjena za skupno koncertiranje, sploh ne v duu. Medtem ko je klavirski ton "očičen" vseh "šumov" in je nekako gladek, jase, prosojno čist, dodelan in eleganten, je pri harmoniki vedno prisoten nekakšen pridih (naj mi bo oproščeno) ljudske preprostosti, skorajda trdote in grobosti. Mogoče je prav to razlog, da se harmonika nikakor ne more uveljaviti v žlahtni družini simfoničnih glasbil. Pa vendar, s predsodki in vnaprejšnjim mnenjem, smo do tega vsekakor zanimivega glasbila tudi krivični. Tokratni koncert je pravzaprav ovrgetel prenekatero prenaplajeno sodbo. V pravnji kombinaciji se instrumenta lahko tudi smiselno dopolnjujeta. Slednje je gotovo potrdil *Koncert št. 1* Vladislava Andrejeviča Zolotareva, ki sta ga glasbenika zaigrala v drugem delu. Skladatelj je izkoristil vse možnosti kontrastiranja in obe glasbili soočil v dialogu. V štirih stavkih je nanizal

Dr. Engelbert Besednjak (1894-1968)

Za zgodovinarja dr. Branka Marušiča prav zares nihče ne more reči, da ni strokovnjak, in obenem tudi ne, da ne bi bil izjemno delaven, saj je v našem goriškem in vseslovenskem ter tudi italijanskem prostoru stalno prisoten s svojim delom, razpravami, predvsem pa tudi tistim zgodovinskim pisanjem, po katerem radi segamo vsi ljubitelji zgodovine in naših korenin.

Za pisanje dr. Branka Marušiča je značilna jasna pisava, sočen in jase, največkrat tudi klen jezik, njegovo pisanje je prav zato razumljivo tako strokovnjaku kot preprostem bralcu, kar je velika odlika, in zato se ne čudimo, da ima na Slovenskem veliko bralcev. Prav izjemna delavnost pa ga uvršča med tiste velike primorske moze, o katerih največkrat piše in katerih naslednik je tudi sam. In tudi mu ni potrebno zardevati, ko pišemo te besede, saj imamo ponovno razlog, da pišemo še o enem njegovem delu, ki ga bo vsak ljubitelj slovenske knjige in slovenske zgodovine gotovo postavil na svojo knjižno polico.

Sto slovenskih politikov je naslov njegove zadnje knjige, ki je decembra lani izšla pri Prešernovi družbi v Ljubljani in je že štiriindvajseta knjiga v tej zanimivi zbirki, v kateri je Prešernova družba že predstavila niz velikih slovenskih osebnosti, a

tudi voda', gora, pisatelj, pesnik, znanstvenik, krajev, spomenikov in še česa. Zanimivost te zbirke je v tem, da Prešernova družba zahteva od pisca knjige, da se omeji na število sto in tudi to, da je tematika knjige vedno strogo vezana na slovenski prostor, zgodovino, jezik in kulturno dediščino.

Prav so storili pri Prešernovi družbi, da so pisanje o stotih slovenskih politikih zaupali dr. Branku Marušiču, ki je v lično oblikovano knjigo (za oblikovanje je poskrbel Edi Berk iz hiše KROG) trde vezave napisal sto dvostranskih gesel o prav toliko slovenskih politikih, ki jih je sam izbral in so po njegovem mnenju tudi zaslužni, da so našli svoje mesto v izboru stotih najbolj zaslužnih, če seveda sploh lahko tako rečemo. Pravzaprav je avtor uvrstil v knjigo nekaj več osebnosti iz političnega sveta Slovence, a to samo v primeru, ko je pisal o politikih, ki so bili v tesnem sorodstvu (oče, sin, bratje, mož, žena), kar pa ne zmanjšuje pomena v knjigo uvrščenih osebnosti, kot je dr. Branko Marušič jasno zapisal v lep uvod v knjigo. V uvodu je avtor tudi poudaril, da je želel s knjigo "podati karseda uravnotežen izbor ljudi, ki so v minulih stopenjstetih in več letih ustvarjali in vodili politiko slovenskega naroda. Uravnovešenost naj bi kazalo vključevanje oseb ne le po nazorski pripadnosti, marveč tudi po teritorialnem principu."

In prav zato je v knjigi dr. Branka Marušiča *Sto slovenskih politikov* tudi prostor za slovenske politike iz današnjega slovenskega zamejstva, se pravi: iz našega prostora, in to od Trbiža do Milj, če smemo tako reči prostoru, ki je tudi danes najbolj izpostavljen narodnemu pritisku in zato narodno najbolj ogrožen. Kot zanimivost povejmo, da je dr. Marušič v svojo knjigo o stotih slovenskih politikih uvrstil kar 32 politikov in narodnih buditeljev, ki sodijo v primorski prostor, kar pove, da imamo Primorci veliko zaslužnih mož tudi v svetu politike v vseslovenskem merilu.

JUP

LEP KOLEDAR VESNE BENEDETIČ

V poplavi koledarjev, ki prihajajo iz tiskarn ob zaključku starega leta in v začetku novega, smo pri nas dobili izjemno enostavno, a zato nič manj lepo ilustriran koledar, ki ga je založila občina Devin-Nabrežina, pravzaprav so ga založile Otroške jasli Karel Štrekelj in ga je naslikala, oblikovala ter za tisk pripravila morda najbolj topla ilustratorka iz naše srede Vesna Benedetič.

Koledar za najmlajše, ki pa bo vseč tudi staršem in nonam, Vesne Benedetič je bil izdan ob 13. obletnici mednarodne Konvencije o pravicah otrok in mladostnikov in ima zato na vsaki strani natisnjeno eno misel iz te pomembne mednarodne konvencije.

Predvsem pa je lepo oblikovan koledar pravzaprav skupno delo otrok iz otroških jasli iz Devina in Nabrežine z ilustratorko Vesno Benedetič, ki je od 18. do 22. novembra lani imela v otroških jasliah laboratorij barvanja, ilustriranja in risbe.

Dvanajst malčkov je namreč takrat ilustratorki pomagalo z vodenimi barvami, da je nastala lepa barvna podlaga, na katero je potem slikarka umestila svoje tople muce, škrate, metuljčke, miške, jagode in ptičke ter vse tisto, kar označuje njen, naš in otroški čudoviti svet.

Enostavnost, toplina, jasnost in iskreno nagovarjanje s preprostiimi stvarmi, predvsem pa tople barve in odlične risbe odlikujejo Vesnino odlično likovno delo.

Njej in občini čestitke za lep dvojezični koledar, ki ga bodo veselili vsi malčki, tudi tisti, ki ne hodijo v otroške jasli v Nabrežino!

7
ČETRTEK,
23. JANUAR
2003

FOTO BUMBACA

cu Venetu še diplomiral. Pri prof. Vladimiru Balyku v Lovranu na Hrvaškem nadaljuje svoj študij, izpopolnjuje pa se tudi v solopjevskem razredu prof. Nore Jankovič.

V veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž se je zbralo kar lepo število poslušalcev, ki so imeli prilžnost slišati nenavaden zvočni par. Že na prvi pogled (pravzaprav "posluh") je jasno, da klavir in diatonična harmonika nista bila ravno ust-

karju se sicer na trenutke pozna, da za izvedbo virtuosno napisanih delov potrebuje še nekaj študijske "kilometrine", toda talenta in glasbene občutljivosti mu ne moremo oporekati. Lepo sta izvedla tudi prvi del programa (B. Molique: *Sech Stücke op. 50 für Akkordeon und orkester* ter J. Šamo: *Aria iz Koncerta za bajan in orkester*), ki je imel precej romantično obarvano vsebino.

O KRAŠKEM PARKU IN...

Jakec: Ma, zdej povej mi! Marino Vocci je ued kraških lastnikov, ued gospodarskega združenja, ued SKGZ ali ued SSO?

Mihec: Sej ni važno. Karkoli je, je človek na pravem mestu. Gotovo je, da je ta bot pršo kasno jen, da se je vsjeu med naravovarstvenike, al une ued Italia noštra, ki itak držijo skept.

Jakec: Ma, provzaprou, kdu so ti naravovarstveniki? Ma, kaj nismo vsi za tu, de je treba naravo varvat?

Mihec: Ja, gotovo smo vsi za tu. Ma, naravovarstveniki so nekaj več, zastupeš, so družbeno jen politično angažirani. So, denmo reč, tisti, ki so proti obrtniški cona na griži v Nabrežini, kešno lje to polej pej so za obrtniško cono zgoniške občine, zatu ki jo nerdiyo na jusarskem sveti, ki je prou zraven avtoceste, ki teče pod zemljo, de ne bi povzročala prevelikega onesnaženja in preveč dra-

stično posegla v kraško naravno okolje. Zdej pej so za kraški park, ki nej ga v prvi vrsti upravljajo strokovnjaki za naravo, zraven nej bo kešen politik na deželni ravni jen morda tedi kešen ued lastnikov, da bojo moučali, ma predvsem je važno, da ued parka odloča stroka.

Jakec: A, taku so te stvari. Ben, ma če so taki za kraški park, polej smo pej dobri!

Mihec: Ne! Ne govori taku! In, če je bil Vocci zraven, al pej ga ne bi blo, sploh ni važno, zatu ki eno je gvišno. Marino Vocci - vedi - se zavzema za enotno regijo, dal Cherso al Carso in če je Primorski v oklepaju izrecno napisal, da je bil zraven, je mislo prav to, da je rešitev vprašanja Kraškega parka v tej vočjanski viziji, dal Cherso al Carso, zatu ki živali, se zna, ne poznajo ne meje, ne pašaporta.

Jakec: Aaa, taku je tu. Ja, ja, gvišno bo kej taga, sej se vje, da ane ideje bolj ku so čudne jen nenaravne, bolj se našen ledjen dopadejo.

Mihec: Kaj dopadejo. Vedi, čudne ideje so narbulši način, da ledjen zmešeš pamet. Dendenes itak vse, kar je normalno jen prou, izpade neumno. Rečmo, če pozdraveš sosedu na cesti, keder ga srečaš, te pogleda taku u strah, kuker de si ga prašo, da ti posude 500 evrov. Če kešnem rečeš, de si bil u nedeljo zjetu pr maši, te pogleda kuker, de si pado zs lune, medtem ku še rječeš, de si bil pr ciganki, de ti je prerokavala, si pameten jen moderen jen vrjeden posnemanja. Če rečeš, de jemeš rad soju ženu, jen de boste hleti obhajali 30 al 40 ljet poruke, izpadeš, ku

de si malo lolo, zatu ki se nisi še loču.

Jakec: Ben, tu je lahko tedi rjes!
Mihec: Ma, kaj rjes?! Kaj govoriš!

Jakec: Da si malo m..., ne?

Mihec: A, ben, hvala. Sej znan, de ne zgebiš prilike..., ma pestmo te neumnosti, tu čem reč. Ži ki govorimo ued kraškega parka... Znaš, kaj se mi zdi čudno?! Čudno je tu, da prouzprov žepani ranjke Kraške gorske skupnosti, SKGZ, SSO, KZ jen še kešen zraven, so na konci pripravljene pristajati na kompromise glede sestavljanja anga mešanga, paritetnega al ne znan kašnega upravljalnega telesa za park, češ de bo tu za vladne stranke jen idejne pobudnike kraškega parka sprejemljivo, za slovensko manjšino

pa največ kar lahko dobimo. Mene pej se zdi, da je tu zgrešeno, jen da je že ideja protizakonita jen za interese naše narodne skupnosti pej popolnoma škodljiva.

Jakec: Ma, kaku tu misleš?

Mihec: Jasno. Državne zakon ued parko prave, de se ga ne smje delat na privatni lastnini in v kolkor se ga naredi, so lastniki tisti, ki ga upravljajo. Zetu, ki je jasno, de ti na svojem, če jemeš vse potrebne dovoljenje jen ne škuedeš, lahko nerdiš, kar se ti zdi. Ma, samo na sojem. Zdej mi ne boš rjeko, de je Kras nenaseljeno jen zapešeno področje. Kdu je do včerej pasel, kosil, sekal, čistil jen djelo zide sez kamnja? Kedu, če ne naši Kraševci? Zekeji bi mugu bet zdej an Vocci tisti, ki nem bo pravo, kje se bo sadilo krompir, jen če bomo lahko pokosili ogrado al pograbi listje.

Jakec: Toje razmišljanje, se mi zdi logično. Ma pole, zakaj pej, čejo jemet tako mešano upravljalno glavo?

Mihec: Ah, sej tu je ana žalost. Razlog, dragi muj, je isti, ku je prpeljo do ustanovitve paritetne komisije za zaščitni zakon. Premajhna zavest jen samozavest! Tu je. Druga stran, pej nej bo taka al drgačna, nem če pobrat zemljo, jen konec! Samo tu!

Jakec: Eh, ma kešen bo ja nosu odgovornost!

Mihec: Ma bejži, bejži... ki so tisti... Jest, če češ znat, bom šou uprašet Grgiča, ki nej ljetos sadim krompir. Uen mi bo vsaj povjel po pravici.

Jakec: Ja, lahko zate, ki imaš njivco pr Bazovici, ma koga čen prašet jest, ki sem pojerbo dolinco pr Doberdubi. Koga čen vprašat?!

Mihec: A, za kar se dogaja na Goriškem, moraš vprašat Alfonzota!

PESNIŠKI VEČER V SSG

BANDELLIJEV "KLIC" JE SVEŽI VIR

JADRANKA CERGOLO

"Klicu" pesnika, ki se spravlja o smislu življenja, ljubezni in pisanja, se je v petek, 17. januarja, odzvalo res lepo število poslušalcev, ki so se posedli v kavarniško urejeno dvorano v tretjem nadstropju Kulturnega doma v Trstu. Pesnik, ki je prisotne privabil k lepoti in skrivnostnosti poezije, je mladi diplomirani književnik David Bandelli, Gorican po rodu, sicer pa sploh aktiven član slovenske narodne skupnosti v Italiji. Pred tre-

pogovor med Petrovcem in Bandellijem: ali ima smisel pisati? Ali ima smisel živeti? Ali Bog obstaja? V kakšnem odnosu sta si pri njem glasba in poezija? Kako doživlja odnos med Ljubljano in Gorico? Ali se čuti pesnik? Samega sebe Bandelli ni definiral za boheemskega pesnika, ampak za človeka, ki s posebno občutljivostjo doživlja dogajanje okoli sebe in to preljuje potem na papir; nekaj drugega pa so Pesniki! Poleg tega je David že ob izidu svoje pesniške zbirke obljubil publiku,

FOTO KROMA

mi leti je pri založbi Mladika izdal svoj prvenec, pesniško zbirko Klic iz nadzemlja, ki je bila med drugim za leto 2000 uvrščena med pet najboljših pesniških zbirk v sodobni slovenski poeziji.

Pesniški večer so organizirali člani ansambla Slovenskega stalnega gledališča v Trstu po zamisli in pod vodstvom Janka Petrovca; Nikla Petruška Panizon in Aleš Kolar sta v prvem delu večera zelo občuteno in ob sugestivni glasbeni podlagi prebrala nekaj poezij iz pesniške zbirke, iz katerih so poslušalci lahko razbrali glavne motive, s katerimi se Bandelli sooča: to je vprašanje pesniškega poklica, vprašanje ljubezni, razmišljanje o situaciji Slovencev v Italiji, iskanje smisla življenja in z njim povezano nenehno zatekanje v metafizično sfero in hrepenenje po Bogu. In ravno to so bile tudi teme, okrog katerih je v drugem delu stekel

da ne bo več pisal, a se te obljube ni držal. Nasprotno: njegova notranja izpoved se še dalje zrcali v umetniških verzih. David je namreč ob zaključku prebral nekaj novejših poezij, ki so nastale po letu dni molka, napisane pa so bile ob doživljanju 11. septembra 2001, ko se kot veren človek zaveda, kam vse lahko vodi verski fanatizem, ki povzroča smrt. Kljub vsemu pa mora človek nenehno iskati le ljubezen, ki je izvor vsega, in le tako je možno najti odgovore na večna vprašanja.

Naj si ob koncu privoščim samo še osebno noto, ki se mi je porodila ob tako spodbudnem večeru: v sodobnem literarnem svetu, ki je že povsem nasičen z nihilizmom in absurdom, je Bandellijeva pesniška beseda kot sveži vir, ki človeka, stalno nihajočega v dvomih, usmerja v iskanje tistih vrednot, po katerih naj dostojanstveno živi svoje človeško življenje.

PETJE PRI MAŠI IN KRAJŠI KONCERT

ZBOR BRATUŽ GOSTOVAL NA OPČINAH

Župnijska cerkev sv. Jerneja na Opčinah je po dolgotrajni tradiciji vezana na bogato glasbeno dejavnost. Poleg rednega delovanja cerkvenega zbora ob spremljavi dragocenih orgel in številnih koncertov sakralne glasbe, bogatijo včasih openska bogoslužja tudi pevski gostje. Nad vse dobrodošla pobuda se je uresničila tudi v nedeljo, ko je mešani pevski zbor Lojze Bratuž iz Gorice izjemoma prevzel mesto domačih pevcev pri sv. maši. Gostje so na koru izvedli celo vrsto mašnih in božičnih bi-

serov in njihovo ubrano petje je ustvarilo vzdušje praznične priložnosti. Zbor je vodil prof. Bogdan Kralj, na orgle pa je spremljala Mirjam Furlan. Peti maši je sledil še krajši koncertni dodatek. Novost je pritegnila župljane, ki so se v lepem številu udeležili nedeljskega bogoslužja. Take pobude so namreč dokaz odprtosti in podjetnosti neke župnijske skupnosti, ki išče stike, sodelovanja in nove doprinose, da bi cerkev postala središče raznolikih duhovnih doživetij.

KONCERT BOŽIČNIH PESMI PRI SV. JUSTU

MELODIJE TRŽAŠKIH AVTORJEV OB ŠTIRIDESETLETNICI ZCPZ

Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu praznuje letos 40-letnico ustanovitve. Toliko desetletij je torej ta organizacija pomemben dejavnik kulturnega snovanja in duhovnega plemenitenja med Slovenci na Tržaškem. Njena vloga je predvsem v skrbi za to, da so slovenska bogoslužja pri nas primerno obogatena s petjem in glasbo. V tem smislu skrbi za povezovanje cerkvenih pevskih zborov, za izobraževanje pevcev in organistov (zlasti s tradicionalnimi poletnimi seminarji) ter za izdajanje pesmaric in za spodbujanje krajevnih avtorjev k ustvarjanju skladb. Ena od tradicionalnih dejavnosti ZCPZ pa je prav gotovo tudi prirejanje vsakoletnih božičnih koncertov, ki so potekali najprej pri Novem sv. Antonu, že dobrih dvajset let pa se odvijajo pri sv. Justu. Tako je bilo tudi letos, ko se je v nedeljo, 19. t.m., tržaška stolnica napolnila z množico poslušalcev in ljubiteljev petja.

Nedeljski koncert, ki je predstavljal uvod v praznovanja ob 40-letnici Zveze, je bil zasnovan kot potovanje skozi skladateljsko dejavnost raznih tržaških avtorjev, ki so napisali svoje pesmi prav na pobudo ZCPZ, ki je te skladbe že pred časom izdala v zbirkah, kot so Sveta noč, Ljudske nabožne in druge, medtem ko so nekatere novejšje še neobjavljene, čeprav so bile že izvajane. Organizatorji so izbor pesmi, oblikovanje sporeda in vodenje koncerta zaupali priznanemu zborovodji Janku Banu, kot korepetitorki pa sta mu pomagali Mira Fabjan in Rossana Paliaga. Ban je za to priložnost zbral mogočen, 82-članski mešani pev-

FOTO KROMA

ski zbor, sestavljen iz pevcev različnih cerkvenih zborov s Tržaškega.

Koncertni spored, ki sta ga povezovala Nadia Roncelli in Matjaž Rustja, se je pričel z izvedbo treh skladb iz znane zbirke Sveta noč, ki vsebuje skladbe, nastale v začetku 70. let v okviru natečaja ZCPZ. Slišali smo tako pesmi Božično pričakovanje, ki jo je na besedilo Ljubke Šorli uglasbil Stane Malič, Bila je noč Ubalda Vrabca na besedilo Vinka Beličiča ter Otrok v božični noči, ki jo je uglasbil Aleksander Vodopivec na besedilo Aleksija Pregarca. Vodopivec je tudi avtor pesmi Svetovečerna (besedilo je napisal Vinko Beličič), ki smo jo slišali v nadaljevanju v okviru drugega sklopa pesmi. Poleg Svetovečerne je zbor zapel še pesmi Ana sama lučka Dine Slama (barkovljansko narečno besedilo je napisal Aleksander Furlan) in V hlevcu pastirskem Adija Daneva, ki je pesem uglasbil na besedilo Ljub-

ke Šorli. Vse tri skladbe so bile že izvedene, doslej pa niso bile objavljene v nobeni zbirki, tako da so še v rokopisu.

Ostali trije sklopi so bili posvečeni trem skladateljem: Zorku Hareju, Pavletu Merkuju in Ubaldu Vrabcu. Zbor je izvedel Harejevi Božična noč (na besedilo Ljubke Šorli) in Le spavaj, sladko Detecce (na besedilo s. Dolorose), iz Merkujevega in Vrabčevega opusa pa smo prisluhnili priredbam ljudskih pesmi. Tako je zbor zapel beneški ljudski v Merkujevi priredbi Te dan je

usega' veseja' in 'Na zapuoved je paršla, medtem ko sta koncertni spored zaključili Vrabčevi Jožef prileten mož in novoletna kolednica Možem za nov' let' talamo.

Pevci so pod vodstvom Janka Bana in ob orgelski spremljavi Štefana Bembija pričarali pristno, domače božično vzdušje, ki so ga zaokrožile priložnostne misli škofovega vikarja msgr. Franca Vončine in skupno petje Svete noči. Prijetno vzdušje pa se je preselilo v Marijin dom v ul. Risorsa, kjer je bila družabnost.

NL

ZAHVALA

Zveza cerkvenih pevskih zborov se toplo in priskrčno zahvaljuje vsem pevkam in pevcem, ki so požrtvovalno in vztrajno hodili na pevske vaje tudi v težkih vremenskih razmerah in uspešno izpeljali koncert Božične pesmi tržaških skladateljev v tržaški stolnici v nedeljo, 19.1.2003, korepetitorkama Miri Fabjan in Rossani Paliaga, organistu Štefanu Bembiju, napovedovalcema Nadji Roncelli in Matjažu Rustji ter še posebej dirigentu Janku Banu, ki je program izbral in ga mojstrsko izvedel.

PODPREDSEDNIK FUNDACIJE CRT NA OBISKU V SSG

V ZNAMENJU PLODNEGA SODELOVANJA

V sredo, 15. t.m., je Slovensko stalno gledališče obiskal podpredsednik fundacije tržaške hranilnice CRT Giorgio Tomasetti. Obisk je sodil v okvir že petletnega plodnega sodelovanja med ustanovama, pri čemer naj omenimo, da je Fundacija CRT v zadnjih letih poklonila našemu gledališču novo ozvočenje, novo scensko osvetljevanje, reflektorje scenske razsvetljave, novo tonsko opremo

FOTO KROMA

ter novo opremo blagajne. Tomasetti se je na kratko pogovoril s predstavniki SSG, v prvi vrsti s predsednikom upravnega sveta dr. Fili-

bertom Benedetičem, ter si ogledal odlomek predstave *Princesa na znu graha* Damira Zlatara Freya.

Z 2. STRANI

NA ZATOŽNI

Poročilo izraža zaskrbljenost, ker sodne obravnave v Italiji trajajo v nedogled, s čimer se krši ena temeljnih pravic vsakega državljanca, saj sodna oblast mora v razumnem času izreči svoj pravdorek. Ta huda hiba italijanskega sodstva je prišla do izraza tudi na svečanih slovesnostih ob odprtju novega sodnega leta, ki so bile pred dnevi po vsej državi.

Vsekakor je zanimivo, da je evropski parlament z večino glasov grajal uradno Italijo tudi zaradi nespoštovanja pravic pripadnikov narodnih manjšin. Poročilo je evropski parlament odobril z rahlo večino glasov, ker sta bili proti ljudska skupina evropskih poslancev in seveda skrajna desnica.

Nekateri italijanski časniki, ki so o tem dogodku poročali, niso seveda pozabili omeniti, da odobritev resolucije ne bo imela "zakonodajnih učinkov". Moralne obsodbe pa nikakor ne moremo prezreti.

OB BOŽIČNEM KONCERTU V BOLJUNCU

POMEN MIRU IN SPOŠTOVANJA MORALNIH VREDNOT

Tradicionalni božični koncert, ki ga vsako leto prireja Mladinski dom in župnija sv. Janeza Krstnika v Boljuncu pod pokroviteljstvom občine Dolina, je v soboto, 18. t.m., izzvenel kot poziv k iskanju miru in pravičnosti. Na to je bil namreč naglašen priložnostni govor Iva Jevnikarja, ki se je navezal bodisi na mednarodno dogajanje v zvezi z Irakom bodisi na lik msgr. Jakoba Ukmarja in na 40-letnico papeške okrožnice *Pacem in Terris*.

Jevnikar je opozoril, da kritično razmišljanje o politiki ZDA do Iraka ni sad protiameriških predsodkov. "Vendar, ker smo tu v cerkvi, moramo z vso resnostjo prisluhniti tudi mnenju cerkvenega vodstva, torej dejansko najvišje moralne avtoritete na svetu, ki opozarja, da je vojna izjemno zlo, da je "preventivna vojna" pojem, ki ga mednarodno pravo ne pozna in ki omogoča vsakršne zlorabe, da je seganje po orožju tako težko moralno vprašanje, da ga je treba tisočkrat pretehtati." Že božji služabnik Jakob Ukmar je v svoje predloge za Drugi vatikanski koncil vključil posodobitev moralnega nauka o vojni s stališčem o nevzdržnosti pojma o "pravični vojni" ter z obsodbo načina moderne vojskovanja, ki prizadene predvsem nedolžne ljudi. Obvezna vojaščina naj se umakne prostovoljni, Cerkev pa naj se dokončno odreče blagoslovljanju orožja, zastav, vojaških ladij in podobno. Poleg tega je Ukmar koncilskim očetom predlagal tudi obsodbo nacionalizma in preganjanja narodnih manjšin ter se zavzel za jasne izjave o enakopravnosti ter o jezikovnih in narodnostnih pravicah. Te misli so

FOTO KROMA

prišle v koncilne dokumente, se pravi v pastoralno konstitucijo o Cerkvah v sedanjem svetu, znano pod imenom *Gaudium et Spes* - Veselje in upanje iz leta 1965. Prišlo pa so tudi v znamenito okrožnico *Pacem in Terris* - Mir na zemlji papeža Janeza XXIII., v kateri se je odločno zavzel za spoštovanje kulturnih in jezikovnih vrednot manjšin in njihovih pravic. Opirajoč se na letošnjo papežovo novejeto poslanico ob Svetovnem dnevu miru, je Jevnikar opozoril, kako smo še daleč "od spoštovanja človekovega dostojanstva, miru, pravične razdelitve dobrin na svetu, demokracije, svetovnega reda, ki naj sloni na občeveljavnih moralnih načelih. Nobena človekova dejavnost ni zunaj dometa veljavnosti etičnih vrednot." To velja tudi za naš manjšinski položaj na teh tleh. "Enakopravnost, enako dostojanstvo, manjšinske pravice sodijo v ta veliki sklop pogojev za resnični mir, ki zadeva odnose med državami, a tudi odnose med skupinami in med ljudmi."

Sicer se je sobotni koncertni spored začel z nastopom Ženskega cerkvenega pevskega zbora iz Boljunca, ki je pod vodstvom Nataše Smotlak in skupaj s Tamburaškim ansamblom SKD France Prešeren (vodi ga Ervin Žerjal) izvedel šest skladb: starodavno božično *Adeste fideles*, Tomčevo *Kaj se vam zdi pastirci vi*, ljudski *Prišla je lepa sveta noč* in *Svitej se svitej*, Belarjevo *Glej zvezdice božje* in *White Christmas* Irwina Berlina. Drugi del koncerta pa je oblikoval zbor Jacobus Gallus, ki je pod vodstvom Janka Bana zapel najprej tri Gallusove božične motete, zatem *Božično noč* Zorka

Hareja, *Otrok v božični noči* Aleksandra Vodopivca in *V hlevcu pastirskem* Adija Daneva. Zbor je poleg tega še izvedel štiri priredbe stare božične pesmi *Puer natus* (Dalmatina, Bacha, Dipiazze in Tomca), dalje Sergeja Rahmaninova *Bogorodice Devo*, Giorgia F. Ghedinija *Maria lavava in Sonce že zahaja* Josefa Gruberja. Spored se je zaključil z izvajanjem novoletne kolednice *Možem za nov' let' talamo* v Vrabčevi priredbi in s skladbo *A Merry Christmas* Arthura Warrela. Na koncu pa je v boljunski cerkvi zadonela skupna pesem *Sveta noč*.

Cenjene bralce, naročnike in odjemalce obveščamo, da zaradi zaprtja trgovine Fortunato od novega leta naprej lahko dvignejo Novi glas v

TRŽAŠKI KNJIGARNI

Ulica sv. Frančiška 20

Ob tej priložnosti naj gre upravi trgovine Fortunato še enkrat naša zahvala za dolgoletno plodno sodelovanje.

PRIHODNI PONEDELJEK V DSI

KRATKA ZGODOVINA SLOVENIJE J. PRUNKA

V ponedeljek, 27. januarja, bo v Peterlinovi dvorani v ulici Donizetti 3 predstavitev knjige prof. Janka Prunka *Kratka zgodovina Slovenije*.

Težišče obravnave je na zgodovini ozemlja današnje Slovenije od antike do današnjih dni s posebnim poudarkom na zgodovini 20. stoletja, ko so se uresničila stoletna prizadevanja Slovencev po samostojni državi. Prof. Janko Prunk, doktor zgodovine in redni profesor na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani, je postal širši javnosti znan po svoji knjigi iz leta 1977 *Pot krščanskih socialstov v Osvobodilno fronto slovenskega naroda*. Zelo opazna pa so bila tudi njegova naslednja dela: *Slovenski narod-*

ni programi (1986), *Slovenski narodni vzpon* (1992) in kratki oris zgodovine Slovenije v angleščini, italijanščini in nemščini (1994-1995).

Kratka zgodovina Slovenije je po obsegu skromna, vendar vsebinsko zelo bogata in predstavlja nenadomestljiv priročnik slovenske zgodovine.

Ker prof. Janko Prunk ni le strokovnjak na področju zgodovine, temveč tudi tankočuten in kritičen opazovalec sedanjih družbenih in političnih dogajanj, obeta večer z njim v DSI bogato poglobljanje v najbolj pereče in aktualne probleme, s katerimi se trenutno ubadajo Slovenci v matični domovini.

ŽALOSTNA VEST IZ SEŽANE

UMRLA JE GOSPA JUSTINA JEZA

Na Tržaškem je v začetku tedna odjeknila vest, da je v nedeljo, 19. t.m., v Sežani v 86. letu starosti umrla gospa Justina Čelan, vdova po znamenitem narodnem in kulturnem delavcu ter velikem slovenskem domoljubu Francu Jezi. Gospa Justina Čelan se je rodila leta 1917 v Postojni. Od leta 1950 je živela v Trstu, kjer se je tudi poročila s Francem Jezo. Dolga leta, do združitve s *Katoliškim glasom* v skupni tednik *Novi glas*, je bila tajnica v uredništvu in upravi *Novega lista*, tudi po združitvi pa se je sprva še občasno zglasila v tržaškem uredništvu. Daljši spominski zapis o pokojnici bomo objavili v prihodnji številki, že

sedaj pa izrekamo hčerki Evelini in ostalim svojcem iskreno in občuteno sožalje, združeno s hvaležnim spominom na vse tisto, kar je gospa Tinka naredila za naš tisk.

OBVESTILA

POTOVANJE Z Novim glasom. Vabimo Vas na potovanje v Provanso v južno Francijo od 22. do 30. aprila 2003. Informacije in vpisovanje na uredništvih v Gorici, tel. 0481 533 177, in Trstu, tel. 040 365473.

V ŽUPNIJSKI cerkvi v Rodinku bo v nedeljo, 26. t.m., ob 16. uri sv. maša ob obletnici smrti skladatelja Ubalda Vrabca.

SDD JAKA Štoka-Mladinska skupina v sodelovanju z Rajonskim svetom za Zahodni Kras vabi na premiero igre Jeana Tardieua *Zaljubljenca v podzemeljski železnici* (režija Gregor Geč), ki bo v nedeljo, 26. t.m., ob 18. uri v Kulturnem domu na Proseku.

DRUŠTVO SLOVENSKEGA izobražencev vabi v ponedeljek, 27. januarja, na predstavitev knjige prof. Janka Prunka *Kratka zgodovina Slovenije*. Ob avtorjevi prisotnosti bo o delu spregovorila Nadja Maganja. Srečanje bo v Peterlinovi dvorani, ul. Donizetti 3, ob 20.30.

ŽUPNIJA PROSEK vabi dne 30. t.m. ob 20. uri na predavanje dr. Jožeta Krašovca na temo: *Božja pravičnost v Svetem pismu*. V zadnjem predavanju nam je približal dejstvo, da je Bog ljubezen, sedaj pa nam bo osvetlil pojem božje pravičnosti. Vabljeni!

ODBORNIKI SLOVENSKE Vincencijeve konference v Tr-

stu bodo na razpolago spet v ponedeljek, 3. februarja, od 15. do 17. ure na sedežu v 4. nadstropju v ulici Donizetti 3.

DAROVI

ZA MARIJIN dom pri Sv. Ivanu: v spomin na Frido Žerjal N.N. 10,00 €.

ZA MISIJONE: v spomin na svoje starše Edi Filipčič 100,00 €.

ZA CERKVENI pevski zbor pri Sv. Ivanu: v spomin na Frido Žerjal brat Dušan in sva-kinja Erminija 25,00; v isti namen Marija Bizjak in Luciano Živic po 20,00 €.

ZASPOMENIK Ubaldu Vrabcu na njegovi rojstni hiši: Anton Kosič namesto cvetja na grob pokojnih Fride Žerjal in Alice Venutti 50,00 €.

ZA SVETO GORO: v zahvalo in čast Materi božji Meri 20,00 €.

ZA CERKEV v Bazovici: v spomin na pok. moža Andreja Stoparja žena Pavla 10,00; v spomin na pok. mamo Marijo Meri Ozbič 40,00 €.

ZA CERKEV na Pesku: v spomin na svoje pokojne Albin Bak 50,00; ob rojstnem dnevu pok. brata in strica Mariota sestra in nečakinje 20,00 €.

ZA SKLAD msgr. Jakoba Ukmarja: v spomin na gospo Frido Žerjal Zinka in Darko Cerkenik 60,00 €.

SKD IGO GRUDEN, ZALOŽBA LIBRIS IZ KOPRA IN KOSOVELOVA KNJIŽNICA IZ SEŽANE

vabijo na predstavitev knjige Stanislava Renčlja

KRAS, KAMEN IN ŽIVLJENJE

ki bo v četrtek, 23. januarja 2003, ob 18. uri v društveni dvorani v Nabrežini. Sodeloval bo Oktet Odmevi. Ob tej priložnosti bo tudi otvoritev razstave slikarja Marjana Miklavca.

Lepo vabljeni!

SZSO
SLOVENSKA ZAMEJSKA SKAVTSKA ORGANIZACIJA
vabi

26. januarja 2003

vse člane in prijatelje na

DEŽELNI OBČNI ZBOR

v dvorani pevskih zborov v Devinu

Dnevni red:

9.00: predavanje dr. Jane Hosta na temo "Razvoj osebnosti in stiske v odrasčanju" z delom po skupinah;

12.00: sv. maša;

13.00: kosilo;

14.00: pokrajinska občna zbora SZSO-Gorica in SZSO-Trst;

16.00: deželni občni zbor (izvolitev predsedstva, načelniško poročilo, pozdravi gostov, proračun in obračun, predstavitev predloga novega kroja, predstavitev dela tropa za metodo);

18.00: zaključek.

SLOVENSKA ŽUPNIJSKA SKUPNOST
PRI SV. IVANU V TRSTU

organizira koncert z naslovom

ZVEZDA PRESVETLA NA NEBU OZNANJA

Koncert bo v nedeljo, 2. februarja 2003, s pričetkom ob 16. uri v župnijski cerkvi pri Sv. Ivanu v Trstu.

Program bodo oblikovali:

duo Aldo Žerjal (bas) in Andrej Pegan (orgle) ter Akademski pevski zbor Tone Tomšič iz Ljubljane

TOPLO VABLJENI!

PREDSTAVITEV KNJIGE MARKA KOROSICA

TRAJNO DELO EDA MIHEVCA

V okviru tradicionalnih srečanj z avtorji je bila v mali dvorani Kulturnega doma v Gorici, ul. I. Brass 20, v četrtek 16. januarja 2003, ob 18. uri predstavitev knjige Marka Korosica *Zamejski opus arhitekta Eda Mihevca*.

Knjiga je izšla pred dnevi v okviru Informativnega biltena Kulturnega doma v Gorici; pokrovitelji projekta so Slovensko stalno gledališče, Dijaški dom Srečko Kosovel v Trstu, Slovensko kulturno-gospodarska zveza ter Kulturni dom Gorica.

Marko Korosic se je rodil v Trstu in je po poklicu arhitekt. Študiral je arhitekturo v Ljubljani, kjer je diplomiral pod mentorstvom prof. dr. Fedje Koširja z nalogo *Zamejski opus arhitekta Eda Mihevca*. Namen knjige je se-

znani bralca in radovedneže z delom arhitekta, ki je načrtoval številne pomembne zgradbe v zamejstvu. Vsak človek, ki bolj ali manj redno zahaja v naše kulturne hrambe, se je verjetno vprašal, kdo jih je zasnoval in čigava je bila stavbna zamisel.

Edo Mihevc je bil eden redkih arhitektov, ki so ustvarjali tudi izven matične domovine, verjetno prav zato, ker ni nikoli pozabil Trsta, kjer se je rodil 1911. leta. 1931. leta se je vpisal na arhitekturo v Ljubljani in diplomiral pod mentorstvom profesorja Jožeta Plečnika. Na področju arhitekture je osvojil moderne tokove in jih spojil z osebnim okusom in gledanjem na svet. Med njegova življenjska dela uvrščamo urbanistični plan slovenske

FOTO: BUMBACA

obale. Njegova je tudi zamisel prenove in oblikovanja Portoroža ter turističnega kompleksa Bernardin. Po rodu Tržačan ni nikoli pozabil rodne mesta. V zamejstvu je načrtoval v Trstu Stadion 1. maj, spomenik padlim borcem JLA, Kulturni dom, Dijaški dom "Srečko Kosovel" in tri stanovanjske hiše. Tudi Kulturni dom v Gorici je bil zgrajen po njegovem projektu. Knjiga podrobno in nazorno analizira nastanek

in razvoj vseh projektov v zamejstvu. Ključ za branje, ki nam ga podaja avtor knjige, nam pomaga pri spoznavanju Eda Mihevca tako človeka kakor arhitekta.

Na predstavitvi knjige je v Kulturnem domu poleg avtorja sodeloval priznani slovenski arhitekt Marko Pozzetto.

V uvodnem delu kulturnega večera pa je nastopil pianist Marko Sanzin.

SPOMINSKI ZAPIS

BILA SI MED NAMI IN OSTAJAŠ Z NAMI, GAJA TEREZA

Da prinese rojstvo otroka veselje za celo vas, je resnica brez dvoma. Nepopisno pa je veselje za starše, ko se jim rodi zdrav otroček. To je neprecenljivo bogastvo in toplina prevzame vso družino. V srcu se nekaj zgane in zadoščenje je na višku, ko zreš v mali obrazek in v lučki, ki žarita iz otroških oči. Ko maha s svojimi malimi ročicami, ko se ustnice zavijejo v smeh iz grla, pa prvi zlogi besed, spoznavajo ob njem stvarnikovo dobroto.

Tudi Gaja je bila obdarovana z vsemi temi darovi. Kar najhitreje je hotela zrasti. Tako majhna, a vsem je hotela posnemati svojo sestro Petro, ki jo je imela vedno tako

rada. Bila ji je kot živa igračka. Polna veselja in vedno nasmejana je bogatila naš vsakdan. Ob njej se je vsak trenutek spreminil v dragoceno toplino.

Toda glej, Božji načrti niso naši načrti. On nam jo je dal, On jo je poklical v popolnejši svet. Kraj, kjer ni trpljenja in bolečine. Kjer ji bo zadoščeno za vse, česar ji ni bilo dano okusiti v tem življenju. Ona, majhna, najmlajša, je sedaj največja, saj je pri Bogu in Mariji v družbi angelov. Lučke v njenih očeh nam sijajo z neba in nas tolažijo. Lajšajo nam bolečino v srcih, kjer bo vedno prostor zanjo.

Hvala Bogu, da nam jo je dal, hvala tudi za dar vere, saj

lažje dojemamo Božje načrte.

Ob izgubi ljubke Gaje smo bili deležni dobrote prenekaterih ljudi, ki so nam stali ob strani. S svojim obiskom in toplimi besedami sožalja so nam vlivali upanje in tolažbo. Prav vsem pa, ki ste jo pospremili na božjo njivo, naj gresta naša prisrčna zahvala in hvaležnost. Vsem našim vaščanom, prav vsem, sorodnikom, prijateljem in znancom od blizu in daleč, hvala za vašo dobroto in vaše molitve.

Hvala našemu župniku Antonu Lazarju za pogrebni obred in ganljiv nagovor. Hvala duhovnikom, ki so z njim so-maševali. Iz Rima je prišel p. Robin Schweiger, iz Ljubljane p. Lojze Markelj in p. David Bresciani, p. Mirko Pelicon iz Gorice, iz Štandreža g. Karel Bolčina in iz Vidma dva lazarista.

Hvala našemu mladinske-mu pevskemu zboru, ki je z ubranim petjem počastil spomin na malo Gajo Terezo.

NONOTA MILKA IN REMIGIJ

ABONMAJSKA SEZONA SSG V GORICI

GROTESKNA PRINCESA V KULTURNEM DOMU

Vendarle se je začela tudi v Gorici letošnja abonmajska sezona Slovenskega stalnega gledališča. V goriskem Kulturnem domu so sredi decembra člani zamejskega umetniškega ansambla stopili pred publiko z avtorskim projektom Damirja Zlatarja Freya *Princesa na zmu graha*, ki jo je po motivih znane pravljice Christiana Andersena hrvaški režiser po svoje prelevil v rock opero in jo odel z izvirnim grotesknim plaščem. Z nekaterimi scenskimi spremembami, ki so terjale kak manjši igral-ski popravek, je pravljica o istovetnosti, resnici in laži zaživel tudi na manj obsežnem goriskem odru. Občinstvo, v kateri je, resnici na ljubo,

zmanjkal prenekateri dolgoletni abonent, razočaran zaradi lanskoletne izbire reperto-

arja, je delo sprejelo kot prijetno novost in se ob izvirnih, dobro izdelanih igalskih kreacijah tudi sprostilo. Uprizori-tev so pozitivno ocenili tudi italijanski gledalci, ki jim je SSG prvič v Gorici nudilo italijanske podnapise.

IK

KULTURNI CENTER
LOJZE BRATUŽZDRUŽENJE CERKVENIH
PEVSKIH ZBOROV - GORICA

prirejata kulturni večer ob izidu knjig

PREHOJENA POT in
MIRKO FILEJ 1912-1962

SODELUJEJO: Mešani pevski zbor Lojze Bratuž
Moški pevski zbor Mirko Filej
Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel
Velika dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž
Četrtek, 30. januarja 2003, ob 20.30

OBVESTILA

POTOVANJE Z Novim glasom. Vabimo Vas na poto-vanje v Provanso v južno Francijo od 22. do 30. aprila 2003. Informacije in vpisovanje na uredništvih v Gorici, tel. 0481 533177, in Trstu, tel. 040 365473.

PROSVETNO DRUŠTVO Ru-pa-Peč prireja izlet na sneg v nedeljo, 26. januarja, v Badle-leinkirchheim. Odhod iz Ru-pe ob 5. uri. Vpisujeta Mat-teo (349 2934023) in Ivič (0481 882285).

DAROV

ZA NOVI glas: Karel Kozina 5,72; Marinka Terčon 52,00; N.N. 5,00; Sofia in Matilda Munih 25,00; Duhovniški dom Šempeter 10,00; Neva Zerial Fonziari 25,00 €.

OB 19. OBLETNICI smrti očeta dr. Antona Kacina, pr-vega predsednika Katoliškega doma, darujejo Marija, Janez

in Metka 150 € za Kulturni center Lojze Bratuž.

ZAŠKOFIJSKO gimnazijo v Vipavi: Otilia v spomin na Pavlo Ambrožič 50,00; Otilia in Štefka v spomin na Ljubljeno Cilko Kovač ob 1. obl. smrti 100,00 €.

ZA MePZ Štandrež in Mo-PZ Mirko Filej: v spomin na pok. Gizelo Volčič vd. Selva nečaki 140,00 €.

ZA LAČNE otroke po svetu: Rudolf Malič, Peč 50,00 €.

ZA cerkev na Vrhu: Venko Černic v spomin na ženo Luciano 200,00; N.N. 100,00 €.

ZA CERKEV v Gabrjah: Jel-ka Florenin 25,00 €.

SOŽALJE

Dragi Petri, mami Marga-ret in očetu Bogdanu, ob odhodu male Gaje, ki je bila poklicana v nebesa, izrekajo občuteno sožalje in izražajo toplo blizino otroci iz vrta v Števerjanu, njihovi starši ter učno in neučno osebje.

DRŽAVNA KNJIŽNICA - GORICA in DRUŠTVO ARS

Vabimo Vas na

SREČANJE S PISATELJEM BORISOM PAHORJEM

OB IZIDU ITALIJANSKEGA PREVODA
NJEGOVEGA ROMANA VILA OB JEZERU.

O Pahorjevem delu bosta govorili Tatjana Rojc in pre-vajalka Marija Kacin.

Dvorana Državne knjižnice, ul. Mameli 12
Sreda, 22. januarja 2003, ob 18. uri.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ - DRAMSKI ODSEK

Dario Fo

TAT... A KORISTEN

(NON TUTTI I LADRI VENGONO PER NUOCERE)

PREVOD Ivanka Hergold

KOMEDIJA

REŽIJA: Emil Aberšek

Sobota, 25. januarja 2003, ob 20.30 - premiera
Nedelja, 26. januarja 2003, ob 17. uri - abonmajska

Štandrež, župnijska dvorana Anton Gregorčič

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ISKRIVI SMEH NA USTIH VSEH

NIZ VESELOIGER LJUBITELJSKIH ODROV

■ Nedelja, 2. februarja 2003, ob 17. uri
DRAMSKI ODSEK PD ŠTANDREŽ

Dario Fo

TAT... A KORISTEN

■ Torek, 4. februarja 2003, ob 20. uri
NATEČAJ MLADI ODER - NAGRAJEVANJE
DRAMSKI ODSEK PD ŠTANDREŽ

KONEC PRAVLJIC ALL...

ISKRIVI SMEH,
NA USTIH VSEHNIZ VESELOIGER
LJUBITELJSKIH ODROV■ Nedelja, 16. februarja 2003,
ob 17. uri
AMATERSKO GLEDALIŠKO
DRUŠTVO KONTRADA-KANAL
Jean Jacques Bricaire
DOHODNINA■ Nedelja, 23. februarja 2003,
ob 17. uri
BENEŠKO GLEDALIŠČE
Moliere
ZDREU BUNIK

PREDSTAVE bodo v veliki
dvorani Kulturnega
centra Lojze Bratuž
v Gorici.

11

ČETRTEK,
23. JANUARJA
2003

BENEŠKA SLOVENIJA

NOVOLETNO SREČANJE V KOBARIDU

V ZNAMENJU IVANA TRINKA ZAMEJSKEGA

V Kobaridu je bilo v soboto, 18. t.m., že 33. novoletno srečanje Slovencev iz Videmske pokrajine in Posočja, ki velja za enega najpomembnejših srečanj Slovencev z obeh strani državne meje na narodnostno najbolj ogroženem področju.

Po poročanju Slovenske tiskovne agencije je bilo v soboto v Kobaridu zelo doživetno srečanje, ki se ga je udeležilo zelo veliko ljudi z obeh strani državne meje.

Srečanja, ki ga vsako leto organizira občina Tolmin, se je udeležilo prek dvesto udeležencev z obeh strani meje. Letošnje srečanje slovenskih ljudi je bilo posvečeno 140. obletnici rojstva Ivana Trinka Zamejskega in spominu na lani preminulega zamejskega duhovnika Pasquala Gijona. Na srečanju je kot slavnostna govornica nastopila slovenska ministrica za kulturo Andreja Rihter (na sliki). V nagovoru je med drugim spregovorila o času, ko meja ne bo več ločevala Slovencev

na tem območju, saj bo vstop Slovenije v Evropsko unijo vnesel nove vsebine tudi v Posočje in bližnjo beneško Slovenijo, predvsem pa odprl možnosti tesnejšim sodelovanjem.

Kot je v Kobaridu na srečanju povedala ministrica Andreja Rihter, bo padec državne meje Slovincem na tem območju prinesel veliko novih priložnosti predvsem na področju partnerskega sodelovanja, kar se že kaže pri

skupnih projektih na podlagi evropskih programov Phare in Interreg. V zvezi s konkretnimi projekti pa je obljubila, da bo naredila vse, kar je v njeni moči, da se čimprej reši problem vidnosti in slišnosti slovenskih RTV signalov onkraj slovenske državne meje, kjer ljudje še vedno ne morejo spremljati slovenskih programov, kar je za slovenski živelj v Beneški Sloveniji seveda izjemno slabo.

Poleg kulturne ministrice so se srečanja udeležili tudi državni sekretar na zunanjem ministrstvu Črtomir Špacapan, ki je zadolžen za zamejsko problematiko, generalna konzulka RS v Italiji Jadranka Šturm Kocjan in župani vseh treh posoških občin. Z italijanske strani državne meje pa so poleg županov obmejnih občin prišli vidni predstavniki Gorskih skupnosti, političnih strank, učitelji, slovenski duhovniki ter predstavniki slovenskih

kulturnih, gospodarskih, izseljenskih in športnih organizacij ter društev.

Slednji so poudarili, da so Slovenci in hočejo to tudi ostati, pa čeprav jih je iz leta v leto manj, in razmere, v katerih živijo, niso najboljše. Izpostavili so problematiko slovenskih kulturnih in drugih društev, ki ne vedo, na koga naj se obrnejo, ko potrebujejo pomoč, in izrazili potrebo po tem, da bi jih podpirala matična država. Poudarili so tudi željo po še tesnejših stikih in sodelovanju na vseh področjih.

Načelnik upravne enote Tolmin Zdravko Likar, ki ima največ zasluga za vsakoletno organiziranje srečanja, je ob zaključku nagovorov in kulturnega programa, v katerem so sodelovali člani gledaliških skupin iz Benečije, Drežnice in Bovca, učenci osnovne šole Simon Gregorčič iz Kobarida in Dekliški pevski zbor iz Volč, ravnateljici slovenske šole v Špetru Živi Gruden izročil nekaj slovenskih knjig, sledilo pa je družabno srečanje, na katerem so imeli zbrani priložnost spregovoriti o dosedanjih izkušnjah, nadaljnjem delu in sodelovanju.

SLOVENIJA

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES

3. SREČANJE SLOVENSKIH ZNANSTVENIKOV IN PODJETNIKOV

Po zaključnem, že tretjem strokovnem srečanju slovenskih zdravnikov iz sveta in domovine, ki je potekalo oktobra 2002 v Radencih, se pri Svetovnem slovenskem kongresu pripravljamo na naslednjo konferenco slovenskih znanstvenikov in raziskovalcev, ki bo potekala od 25. do 27. junija 2003 na Bledu. Na srečanje bomo po sklepu zadnje konference, ki je bila leta 2001 v Mariboru, povabili tudi gospodarstvenike, podjetnike in študente iz sveta in domovine.

Okvirni programski načrt kratkega srečanja bo sestavljen iz **uvodnih predavanj** in dveh glavnih tematskih sklopov. Prvi tematski sklop bo osredotočen na **Odpiranje slovenskih raziskovalnih in razvojnih jeder v svet in vloga Slovencev po svetu**; drugi tematski sklop pa bo obravnaval pomembnost **Prenosa raziskovalnih dosežkov v industrijo**.

Čeravno nam sodobne tehnologije omogočajo pridobivanje mnogih informacij, pa ostajajo prav osebna poznanstva in posredovanja najboljša osnova za širšo po-

vezavo, ki je lahko koristna za uspešno in produktivno delo. Tega dejstva se pri Svetovnem slovenskem kongresu dobro zavedamo, zato z velikim zanosom in navdušenjem prirejamo konference slovenskih raziskovalcev iz sveta in domovine, ki so resnično uspešne prav zaradi njihovega - tudi vašega - odličnega odziva na naša vabila.

Vljudo vabimo vse Slovence po svetu, da se srečanja udeležite in na njem tudi aktivno sodelujete. Hvaležni vam bomo tudi za nasvete in pripombe v zvezi z oblikovanjem programa, kakor tudi za pomoč pri pridobivanju naslovov naših rojakov po svetu.

Za vse dodatne informacije smo vam na voljo na našem naslovu: SSK, Cankarjeva 1/IV, 1000 Ljubljana, Slovenija; elektronski naslov: ssk.up@eunet.si; tel: 00386 12428560; faks: 00386 12428558 (kontaktni osebi: Franci Feltrin in Beti Jarc).

V upanju, da se srečamo na Bledu, vas z izrazi spoštovanja vse lepo pozdravljamo!

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES

GLOSA JURIJ PALJK

O KOLINAH

Sicer Slovar slovenskega knjižnega jezika, ki je za nas merilo in temelj našega bogatega jezika, kot bi seveda za vse tudi moral biti, predvideva za koline obliko v ednini, in sicer kolina, a takoj tudi v geslu pove, da se ponavadi uporablja ta lepa slovenska beseda v množini: koline torej.

Razlaga gesla kolina je zelo povedna, in sicer so po Slovarju slovenskega knjižnega jezika koline "pripravljanje zaklanega prašiča za hrano", a slovar takoj zatem tudi jasno razloži, da so koline lahko "meso, mesni izdelki, ki se podarjajo ob tej priložnosti", kar pove veliko o kmečki družbi in nekdanjem slovenskem malem svetu, ki ju danes na žalost ni več.

Na žalost smo zapisali našač in zavestno, ker smo mnemu, da je imel ta "mali slovenski svet", ki ga danes ni več, v sebi izjemne vrednote, ki jih današnja družba ne pozna več, kar je velika škoda.

Tudi razlaga same besede koline je danes nujno potrebna, ker mestni otroci in mladi ljudje niti ne vedo, kaj pravzaprav koline so in prav gotovo tudi ne vedo, kaj so bile nekoč.

Koline namreč niso pomenile samo preprostega klanja prašiča, odiranja ali pa parjenja prašiča v vroči vodi, da so potem s pomočjo "kolofofonije" lažje in boljše, predvsem pa hitreje, prašiče, ponavadi zelo trde dlake in ščetine izruvali iz debele prašičje kože, kot koline seveda niso pomenile samo razčrtenje prašiča, rezanja prašičjega mesa na kose, pranja njegove

vega drobčja in vsega tistega dela, ki ga ja zakol prašiča prinesel v ponavadi izjemno veselo hišo. Koline so bile več, koline so bile za vsako hišo praznik, kakršnih danes ni več, ker smo danes, hvala Bogu, vsi siti in nikdar lačni; vsaj v našem svetu je tako.

Koline imajo danes samo še redki kmetje in vsi tisti, ki še mislimo, da bomo z vsakoletnimi kolinami obdržali vsaj neko vez s prelestno mladostjo, lepim otroštvom in duhovnim bogastvom starega kmečkega sveta.

Najbrž zares ni tako, a nekateri vztrajamo s kolinami še danes in smo zato enim v posmeh, drugim samo starokopitneži, tretjim čudaki, če trdim pa posebezi, ki hočejo danes, ko lahko prašičje meso kupiš vedno in povsod v mesnici, še ohraniti navado, okrog katere se je nekoč v januarju vrtel ves mali kmečki slovenski svet.

Koline so bile hišni praznik, kakršnega danes nobena sodobna družina ne pozna več, predvsem zato ne, ker danes nihče ni več lačen, in tudi zato ne, ker lahko danes vsaka povprečna družina vsak dan je prašičje in tudi drugo meso. Včasih ni bilo tako in tudi zato danes mladi ljudje ne razumejo več slovenskega preprostega, a izjemno lepega pregovora: "Več dni je kot klobas!"

Tega današnji mladi ne razumejo zato, ker ne vedo, kaj so koline, ker klobaso lahko jedo vsak dan, in tudi zato ne, ker jim klobasa ni več

všeč, ker so je ponavadi že presiti, kot so presiti tudi vsega drugega, česar nekoč otroci in mladi niso in nismo imeli.

Včasih so in smo otroci čakali na koline predvsem zato, ker smo vedeli, da bomo lahko ob za domačega prašiča nesrečnem in usodnem dnevu lahko jedli meso, ki ga sicer na mizi skoraj nikdar nismo imeli, ker smo vedeli, da bodo koline dogodek, na katerega bomo potem ponovno čakali leto dni...

Prav ima iskrija prijateljica Jolka Milič, ko mi včasih pravi, da smo imeli Primorci, in tu misli predvsem na Krasince in Vipavce, "čudno" mladost zato, ker so naša otroška leta označevali pršuti, ki so viseli po primorskih in seveda tudi naših domačih kletah, a jih ne mi in ne naši starši nismo nikdar jedli, ker so jih domači "prodali zato, da smo potem lahko kupovali repo"...

In tu je še drug prijatelj, ki je navezan na kmečki svet in mu je žal za vsem tistim, kar je lepega iz tega sveta za vedno zabil čas, Marko Tavčar, ki mi je na račun kolin povedal eno najlepših, kar sem jih kdajkoli slišal, namreč tisto o tem, kako je v neki vasi na Krasu prašič klavcu in domačinom tik pred zakolom ušel in je mesar tekal z nožem v roki za njim z besedami: "Dej, no, kuko, huodi ljes, kuko, sej na bo hudga, sej na bo hudga, kuko!"

Samo tisti, ki je doživel koline, ve, da je tak prizor, kakršnega mi je o kolinah po-

vedal Marko, vreden največje umetniške freske, poglavja v odličnem romanu in še česa!

Koline so nekoč pomenile resnični praznik za otroke, za domače ljudi, a tudi za sosednike in za sosede!

Drugi del razlage o kolinah v Slovarju slovenskega knjižnega jezika nam govori o tem, da so koline tudi "meso in mesni izdelki, ki se podarjajo ob tej priložnosti", kar govori o izjemno lepi navadi, kako smo (si) nekoč bili veliko bolj ljudje, kako smo (si) nekoč v skromnih časih znali biti dosti bolj solidarni. Nam otrokom so mame ponavadi na krožnik zložile kose mesa, tudi masti, par klobas...in smo nesli koline, ene teti Marti, druge sosedovim in tako naprej.

Tistih časov ni več in tudi kolin, takih, kot so nekoč bile, ni več. Žal tudi solidarnosti med nami ni več, če pa že je, je je gotovo premalo.

Saj ni, da se nam toži po časih, ko vsega tega, kar danes, zares hvala Bogu, imamo v izobilju, ni bilo, a je bilo takrat nabrži tudi zato več drugih stvari, ki jih danes vsi pogrešamo!

In tudi patetični nismo, če povemo, da so danes edini zares patetični vsi tisti, ki govorijo o tem, kakšni kruteži so bili nekoč kmetje, ki so otrokom pustili, da so gledali in prisostvovali klanju prašiča, ker vemo, da taki ljudje zares ne vedo, kaj so koline in ves svet, ki je trdno stal za njimi, kot sami tudi vemo, da take vrste ljudje zagotovo nikdar sosedom niso kolin nesli...

JAVNI NATEČAJ ZA URBANISTIČNO UREDITEV

POZIDALI BODO OBMOČJE OB ŽELEZNIŠKI POSTAJI V NOVI GORICI

Nova Gorica, ki je najmlajše slovensko mesto, se razvija stihijsko, brez dolgoročnih načrtov, le na podlagi sprotnih zazidalnih načrtov. Ob tem ugotavljajo, da mesto, kjer so gradbena zemljišča med najdražjimi v Sloveniji, nima večjih možnosti za nadaljnjo širitev. Nemara bi se lahko širilo z novimi gradnjami v smeri proti Ajševici in dalje proti Šempasu, a temu nasprotujejo lastniki tamkajšnjih kmetijskih površin, ki naj bi se nadalje služile za obdelovalne namene.

V pričakovanju urbanističnega načrta ali programa ozioroma prostorskega načrta, ki naj bi ga po mnogih letih zavlačevanja vendarle zasnovali v občinski upravi pod mandatom novega župana mestne občine, naj bi določili tudi možnosti za nadaljnje oblikovanje in razvoj Nove Gorice. V okviru celovite urbanistične rešitve bodo, tako kaže, pozidali prostor ob železniški postaji in s tem izkoristili možnosti, ki se kažejo zaradi občutnega zmanjševanja prometa na bohinjskogoriški železniški progi. Tam bodo slovenske železnice bistveno zmanjšale število tirorov, nastalo zazidljivo območje pa bi izrabili za zgraditev kompleksa trgovskih,

stanovanjskih in drugih poslopij.

Načelnik oddelka za okolje in prostor mestne občine Niko Jurca meni, da bi na območju sedanje železniške postaje poleg omenjenega kompleksa trgovskih, poslovnih in stanovanjskih zgradb zgradili oz. uredili tudi mestno tržnico, dve podzemni parkirišči za avtomobile in manjšo avtobusno postajo. Upoštevali pa bodo tudi možne drugačne predloge za uporabo prostora, ki bi jih dali udeleženci javnega natečaja za arhitekturno ureditev tega območja. Natečaj, ki ga je pripravila mestna občina v sodelovanju z inženirsko zbornico Slovenije oz. z njeno sekcijo arhitektov, urbanistov in krajinskih arhitektov v Novi Gorici in društvom primorskih arhitektov, bo potekel 22. februarja.

Največji lastnik parcel na območju železniške postaje v Novi Gorici so slovenske železnice, ki bodo tudi glavni investitor mogočih gradenj v naslednjih letih. Ker pa ima tudi Mestna občina interes za pozidavo omenjenega območja, se s slovenskimi železnicami že dogovarja, da bi tudi ona bila investitor gradnje stanovanjskih in nekaterih drugih objektov.

IZ BEOGRADA KMALU POMEMBNI DOKUMENTI

POLEMIČNO O REFERENDUMU ZA SPREJEM V NATO

MARJAN DROBEŽ

V Sloveniji je bilo v tem mesecu veliko dogodkov, pomembnih za sedanjí razvoj in tudi prihodnost države. Ob tem pa je bila politika uporabljena predvsem za obračunavanje med strankami in njihovimi voditelji. Žaljevo je bilo ravnanje večine vplivnih politikov v strankah vladne koalicije, ki so poizkušali nasprotovati počastitvi dr. Jožeta Pučnika ob njegovi smrti. Šele po odločnem posredovanju predsednika SDS Janeza Janše in predsednika državnega zbora Boruta Pahorja, so pokojnika, ki je bil med najbolj zaslužnimi za osamosvojitve Slovenije in vzpostavitev demokratične družbe pri nas, počastili na žalni seji vlade, zasedanju parlamenta in na pogrebu, v soboto, 18. t.m., dr. Jožetu Pučniku sta državna radio in televizija namenila nekaj posebnih oddaj.

Povsem iznenada in nepričakovano pa je med predstavniki političnih strank nastala polemika o tem, kakšen naj bo referendum o vstopu Slovenije v zvezo NATO. Naj bi bilo opredeljevanje državljanov o projektu, ki je zagotovo tako pomemben, kot je bil plebiscit o osamosvojitvi Slovenije, posvetovalnega značaja, ali pa obvezujoč za politiko in državo. Slednjič so se stranke vladne koalicije, to je SLS, LDS, ZLSD in DESU, ki so jih podprli Slovenska nacionalna stranka (Zmaga Jelinčiča-Plemenitega), Stranka mladih Slovenije ter samostojni poslanec Franc Čebulj, odločile za pobudo, naj bo referendum v nedeljo, 23. marca, hkrati z referendumom o vključitvi v

EU. Vprašanje za vstop v NATO naj bi se glasilo: Ali se strinjate, da Republika Slovenija postane članica Organizacije severnoatlantske pogodbe (NATO)? Za vstop v EU pa: Ali se strinjate, da Republika Slovenija postane polnopravna članica Evropske unije (EU)? Predlagatelji se sicer zavajajo, da Državni zbor ne bo vezan na izid omenjenega posvetovalnega referenduma, zato pa se bodo omenjene politične stranke še pred glasovanjem s posebno izjavo slavnostno obvezale, da bodo voljo ljudstva spoštovali.

Predsednik SDS Janez Janša in Nove Slovenije, kršćanske ljudske stranke, dr. Andrej Bajuk, se strinjata z vstopom Slovenije v NATO (seveda tudi v EU) in tudi z izvedbo referenduma, vendar le, če bi bil zavezujoč narave. Zanj oz. za koalicijo Slovenija bi bil sprejemljiv referendum, ki bi ga razpisali na podlagi dopolnitve ustavnega zakona oz. spremembe 124. člena slovenske ustave. Zaradi neso- glasij med strankami o naravi referenduma, se lahko zgodi, da bo udeležba na glasovanju manjša od pričakovane, v skrajnem primeru pa bi morda prevladali tisti, ki so proti članstvu v NATU. Najnovejša anketa in javnomnenjske raziskave sicer ugotavljajo, da je več tistih državljanov, ki so za vključitev, kot pa tistih, ki ji nasprotujejo. Vendar pa se

je v Sloveniji pričel pojavljati tudi protiamerikanizem, hkrati pa se širijo ideje o tem, naj se Slovenija raje kot za članstvo v omenjeni integraciji odloči za nevtralnost. Državni poglavar dr. Janez Drnovšek (na sliki) je 17. t.m. na posvetovanju izvedencev z raznih področij, o učinkih morebitne vojaške akcije ZDA na Bližnjem vzhodu, na slovensko vključevanje v severnoatlantske povezave, menil tudi naslednje: "Če bi se v sedanjí fazi pristopanja v NATO sami izločili, bi to imelo zelo hude negativne posledice za zunanje-politični položaj Slovenije. Naša država

ne more biti nevtralna, mora se izjasniti in opredeliti. Če bi se izločili, bi to pomenilo velik padec vpliva Slovenije v svetu. Zaradi tega sem trdno prepričan, da članstvo v EU in NATU močno utrjuje mednarodni položaj in vpliv naše države".

ŠE O REFERENDUMIH
Pomemben dogodek v slovenski politični kroniki bo bližnji obisk predstavnikov arhiva Slovenije v arhivu Jugoslavije v Beogradu, kjer bi preučili dokumente in arhive, ki se nanašajo na dogodke in procese v nekdanji skupni državi. Direktor arhiva Slovenije Vladimir Žumer meni, da bodo slovenski izvedenci morda dobili na vpogled tudi arhive slovenske Ožne in Knoja, jugoslovanske armade in druge zaporne dokumente. Strokovnjaki upajo, da bodo na podlagi

teh dokumentov slednjič lahko prišli tudi do imen tistih, ki so dajali in podpisovali ukaze za povelje poboje v Sloveniji.

V notranji politiki skupine zainteresiranih državljanov z referendumu poizkušajo izničiti zakone, ki jih obravnava Državni zbor in naj bi bili zanje krivični. Udeležba na takih glasovanjih je praviloma nizka, vprašanja na referendumu pa nejasna in zapletena. V nedeljo, 19. t.m., sta bila dva t.i. predhodna zakonodajna referenduma, in sicer o tem, ali naj država izvede reorganizacijo in delno privatizacijo državnih železnic, in o tem, kolikšen delež vplačil naj država vrne ljudem, ki so sami plačali napeljavo telefonskega omrežja in telefonski prikluček. Volilci so na prvem referendumu zavrnili zahtevo šestih sindikatov na slovenskih železnicah, naj ostane organiziranost te dejavnosti nespremenjena, kljub temu da povzroča velike izgube. Večje število glasov je dobila usmeritev vlade, da bodo železnice preoblikovali in delno privatizirali, kar je potrebno tudi zaradi vključevanja Slovenije v EU. Na drugem referendumu pa so volilci sprejeli zahtevo vseslovenskega združenja upravičencev do vračila vlaganj v telefonsko omrežje. Vlada bo torej okrog 150 tisoč upravičencev morala vrniti celotne vloške, ki so jih leti prispevali za gradnjo omrežja in napeljavo telefona. Gre skupaj za skoraj 30 milijard tolarjev, medtem ko je vlada pred razpisom referenduma načrtovala, da bo upravičencem povrnila kvečjemu 30 do 40% njihovih vlaganj.

PRILAGAJANJE MEJA ZAHTEVAM EU

PO VSTOPU V EVROPSKO UNIJO ODPRAVA MEJA

V Sloveniji strokovnjaki z ministrstev za notranje in zunanje zadeve, za pravosodje in iz vladne službe za evropske zadeve, ob pomoči izvedencev iz Avstrije in zvezne republike Nemčije, izvajajo projekt z naslovom *Izvedbeni načrt za uveljavitev schengenskih standardov nadzora za bodoče zunanje meje Evropske unije*. V načrtu so podrobno opredeljene tako naloge pri usklajevanju zakonodaje Slovenije z evropskim pravnim redom na tem področju kot tudi organizacijski, kadrovske in tehnični pogoji za uveljavitev schengenskih meril in standardov nadzora zunanje meje EU.

V javnosti obstajajo dvomi in negotovosti o tem, ali bodo državne meje v klasični vlogi ostale tudi, potem ko bo Slovenija 1. maja leta 2004 postala članica evropske povezave, in če bodo obveljale, kakšen bo režim prehodov. Po vstopu Slovenije bodo meje z Italijo, Avstrijo in Madžarsko postale t.i. notranje meje EU, zaradi česar bo treba ločevati režim prestopa meje za slovenske državljane, od režima prehodov za državljane iz dežel zunaj povezave. Za prve bo za prestop meje dovolj, da bodo imeli veljavni dokument in ne bodo predstavljali nevarnosti za javni red in mir, pri potnikih iz držav, ki niso članice Unije, pa bodo policijski in carinski organi opravili temeljito kontrolo. Pomočnik direktorja slovenske policije Marko Gašperlin meni, "da bi t.i. schengenski pravni red, ki določa popolno ukinitve mejnih kontrol na notranjih mejah, torej na slovenskih mejah z Italijo, Avstrijo in Madžarsko, po zad-

njih predvidevanjih lahko povsem uveljavili leta 2006. To pa je bolj odvisno od Evropske unije kot pa od Slovenije". Do tedaj bo namreč usposobljen in pripravljen za uporabo schengenski informacijski sistem, ki bo šele omogočil vključitev novih članic, med njimi Slovenije. Slovenija pa naj bi že pred tem rokom izvedla vse priprave za popolno odpravo tako imenovanih notranjih mej ter za kontrolo na meji s Hrvaško, ki bo postala zunanja meja evropske povezave.

Slovenija pa bo morala takoj po sprejemu v povezavo, torej predvidoma 1. maja leta 2004, pričeti opravljati nadzor na meji s Hrvaško, v imenu in za vse države članice, kar pomeni, da bodo morali obmejni organi delovati v skladu s pravili, ki veljajo na celotni zunanji meji EU. V pristojnosti slovenskih organov bo varovanje 670 kilometrov dolge meje s Hrvaško, to pa bo po širitvi članstva pomenilo dobrih deset odstotkov celotne zunanje meje Evropske unije. Slovenija bo za vzdrževanje schengenskega režima na svojih mejah v obdobju med leti 2004 do 2006 dobila od omenjene povezave 107 milijonov evrov oziroma skoraj 25 milijard tolarjev, kar pa bo le 45% predvidenih stroškov. Nov mejni režim bo torej Slovenija morala v veliki meri financirati sama.

Kar zadeva mejo, le-ta vsaj okrog pol milijona prebivalcev obmejnih območij v Sloveniji in na Hrvaškem ne bi smela ostro ločevati. To naj bi zagotavljal Sporazum o maloobmejnem potniškem prometu in sodelovanju, ki ga izvajata sosednji državi. Schengenski sporazum take primerne dopušča, kar pa seveda velja le za prebivalce obmejnih območij, ki prečkajo mejo s prepustnicami. Na kopenski meji med Slovenijo in Hrvaško naj bi letos odprli skupno 27 maloobmejnih prehodov. Prvega so že odprli decembra lani v Gorskem kotarju. S tako mrežo maloobmejnih prehodov ne bo mogoče govoriti o neprepustni meji. In s tako mejo bo Slovenija vstopila v Evropsko unijo. Če bosta državi uspešni pri razvoju projektov čezmejne sodelovanja in gradnji skupnih mejnih prehodov, denimo, prehodov na železniški postaji v Dobovi in na bodoči avtocesti Zagreb-Maribor, je mogoče pričakovati, da bo mejni režim na obmejnih območjih deloval sproščeno in brez večjih formalnosti tako, kot deluje meja med Slovenijo in Avstrijo. Toda najvažnejši bodo drugi odseki meje med Slovenijo in Hrvaško, ki bodo imele status zunanje meje Evropske unije. Tam bo Slovenija zaposlila na tisoče novih policistov in okrog tri tisoč novih carinikov.

13

ČETRTEK,
23. JANUARJA
2003

SPOMINJAMO SE DOGODKOV

DRAŽGOŠKA BITKA ŠE VEDNO BURI DUHOVE

PRIMOŽ STURMAN

V drugem januarskem tednu, točneje od 9. do 11. januarja, je preteklo 61 let od znamenite dražgoške bitke. Ob lanskí 60. obletnici se je razvila cela vrsta polemik v zvezi z dražgoško bitko. Mnenja so si bila tako deljena, da smo z ene strani lahko slišali, da je bila bitka pri Dražgošah herojsko dejanje Cankarjevega bataljona, ki se je kljub veliki premoči sovražnika spopadel z njim, z druge strani pa smo slišali, da je bila dražgoška bitka samo nesmiselno prelivanje krvi in trpljenje za civilno prebivalstvo, ki je bilo pobito ali odgnano v taborišča. Naveden smrtnik po takih nasprotujočih si izjavah sploh ne more resno presoditi, kaj je pravzaprav dražgoška bitka bila.

Tudi sam o tej tematiki nisem imel razjasnenih pojmov,

zato sem se odločil, da grem malo pobrskat v zgodovinske knjige in učbenike. V roke sem vzel učbenik *Naša doba*, ki je izšel konec devetdesetih let in ga je napisal znani zgodovinar Božo Repe. Repe pravi takole: "Po ostrih bojih 27. decembra se je okrog 200 partizanov (neoboroženi so odšli domov) umaknilo v Dražgoše,

tam jih je 9. januarja 1942 napadlo okrog 2.500 vojakov (število se razlikuje, nekatere so bile močno pretirane). Po treh dneh ogorčenih bojov so Nemci prodrli v vas, bataljon pa se je umaknil. Imel je devet padlih in enajst ranjenih (v nadaljevanju bojov na Mosenjski planini še dvanajst), Nemci pa šestindvajset

padlih. Bataljon se je nato razdelil in odšel na različne konce Gorenjske, Nemci pa so Dražgoše požgali, ustrelili enainštirideset domačinov in njihova trupla pometali v ogenj, druge prebivalce pa odgnali v taborišča". Kot lahko opazimo, se zgodovinar v svojem opisu ognje vsaki sodbi o "upravičenosti" ali "neupravičenosti" dražgoške bitke.

Na lanskí spominski svečanosti je spregovoril (sedaj že bivši) slovenski predsednik Milan Kučan, ki je v svojem govoru zastopal stališče o pomembnosti dražgoške bitke kot herojskega dejanja upora proti veliko močnejšemu okupatorju. Kučan je dejal, da se je bitka zgodila prav takrat, ko je bil Hitlerjev vojaški stroj na vrhuncu svoje moči, dodal pa je še misel, ki se nanaša na dogodek: "To je naša evropska demokratična izkaznica, ki velja še danes".

Nekaj mesecev kasneje, točneje 5. maja 2002, pa je bila na prvem slovenskem nacionalnem programu na

sporedu oddaja TV *Tednik* s prispevkom Jožeta Možine o bitki pri Dražgošah. Novinarjevo stališče je bilo, da do krvavega maščevanja nad civilnim prebivalstvom sploh ne bi prišlo, če se partizani ne bi zadrževali v vasi. Razvnela se je huda polemika, člani borčevskih organizacij so bili ogorčeni, ker je bil to zanje organiziran napad na njihovo "svetinjno" - dražgoško bitko.

Podobnih primerov o pobojih nedolžnih ljudi je v preteklih zgodovini nič koliko, samo pomislimo na tržaške žrtve: talce v ulici Ghega, talce na Opčinah, ali pa pokol v Torlanu pri Nemah v Furlaniji in še bi lahko naštevati.

Za konec bi lahko rekli, da je bila bitka pri Dražgošah oboje, to je dejanje upora proti okupatorju in velika tragedija za civilno prebivalstvo. Žal je res, da v vojni brez žrtev ne gre. Na žalost bodo na svetu vedno obstajali tisti, ki bodo plačevali za življenja in sodbodo drugih.

M.

PREDSTAVLJEN OKVIRNI PROGRAM

PRIPRAVE NA DRUGO DEŽELNO KONFERENCO O KMETIJSTVU

Na sedežu deželnega ravnanstva za kmetijstvo v Vidmu je prejšnji tork potekala prva organizacijska seja za pripravo druge deželne konference o kmetijstvu. Na seji je pristojni deželni odbornik Danilo Narduzzi predstavil kmečkim stanovskim organizacijam okvirni program konference, ki bo v petek, 7., in v soboto, 8. marca, v Vili Manin v Passarianu. Pripravljalni del konference predvideva, poleg že omenjenega srečanja s stanovskimi organizacijami, tiskovno konferenco, ki bo v prihodnjih dneh na sedežu deželnega ravnanstva za kmetijstvo v Vidmu, ter tri področna srečanja s kmetijskimi podjetniki. Prvo tako srečanje bo v četrtek, 30. t.m., ob 18. uri v Krmini v dvorani Palače Locatelli. Drugo srečanje bo v torek, 4. februarja, ob 17.30 v Casarsu, verjetno v sejni dvorani Zadrugne kleti. Tretje srečanje pa bo v ponedeljek, 10. februarja, ob 17.30 v Palmanovi, in sicer v avditoriju San Marco. Na omenjenih srečanjih, ki so namenjena predvsem predstavitvi konference ter zbiranju predlogov in argumentov za diskusijo, bodo sestavljene

tudi delovne skupine, ki bodo aktivno sodelovale na konferenci.

Seje so se udeležili tudi priznani strokovnjaki, katerim je deželno odborništvo zaupalo štiri teme, o katerih se bo razpravljalo tako na konferenci kot na področnih oziroma pokrajinskih srečanjih. Teme so:

a) Kmetijsko podjetništvo: potrošnja in marketing kmetijsko-prehrabnih proizvodov v Furlaniji-Juljski krajini (prof. Cesare Gottardo), b) Resurzi, trajnost, raziskovanje in inovacije (prof. Pierluigi Bonfanti); c) Deželna politika za razvoj primarnega sektorja (prof. Mario Prestamburgo); d) Predlog za reformo javnih služb, vezanih na kmetijstvo (prof. Alberto Braghin).

V diskusijo, ki je sledila predstavitvi konference, so posegli vsi predstavniki stanovskih kmečkih organizacij. Za Kmečko zvezo je posegel njen tajnik Edi Bukavec, ki je sicer izrazil pomisleke glede trenutka, v katerem se bo konferenca odvijala, in sicer tik pred koncem mandata deželne sveta Furlanije-Juljske krajine. Poudaril pa je, da je konferenca kljub vse-

mu lahko koristna, če ji bodo zastavljeni jasni cilji in če bo dala možnost, da se ugotovi realno stanje deželne kmetijstva na različnih področjih in območjih ter da se osvetlijo problemi in se predlagajo nove razvojne smeri in ustrezne rešitve. Pri tem je tajnik KZ predlagal, da bi posebno pozornost posvetili problematiki območij s težjimi naravnimi danostmi in tistim, kjer živijo narodnostne skupnosti. Zato je tudi predlagal, da bi eno od področnih srečanj organizirali s slovenskimi kmeti v Furlaniji-Juljski krajini, in sicer v Čedadu, kjer bi se strokovnjaki in pristojne oblasti seznanili o stanju in razvojnih potrebah slovenskega kmetijstva na Tržaškem, Goriškem, v Benečiji, Reziji in Kanalski dolini. KZ bo zahtevo posredovala odborniku Narduzziu tudi pisno, ker meni, da je deželna konferenca o kmetijstvu lepa priložnost, da tudi naša skupnost predstavi oblastem in širši javnosti svoja mnenja, stališča in potrebe glede razvoja tistega sektorja, ki najbolj tesno deli in je povezan z usodo narodnostnega teritorija.

POKLICNO IZOBRAŽEVANJE

KRATKI TEČAJI KMEČKE ZVEZE ZA STROKOVNO USPOSOBLJENOST

Kmečka zveza prireja v sodelovanju s Slovenskim deželnim zavodom za poklicno izobraževanje kratke tečaje (12 ur - 4 srečanja), in sicer:

a) Uvedba in obveznosti, ki jih predvideva ukrep F deželnega načrta za podeželski razvoj (PSR); 2. lekcija bo v torek, 21. t.m., ob 17.30 v dvorani Zadrugne kraške banke na Opčinah. Dr. Mario Gregorič bo govoril o pravilni uporabi kemičnih sredstev, predvsem mineralnih gnojil.

3. lekcija bo v torek, 28. t.m.,

ob 17.30 v dvorani Zadrugne kraške banke na Opčinah. Dr. Ivano Clabassi, direktor opazovalnice za rastlinske bolezni v Trstu, bo govoril o pravilni uporabi fitofarmaceutskih sredstev in o tozadveni zakonodaji.

4. lekcija bo v torek, 4. februarja, ob 17.30 v dvorani Zadrugne kraške banke na Opčinah. Kmečki izvedenec Stefano Rosati bo govoril o pravilnem vodenju obveznih registrov, ki jih predvideva ukrep F ter o registru fitofarmaceutskih sredstev (quaderno di cam-

pagna), ki ga letos morajo voditi vsi kmetovalci, ki uporabljajo omenjena sredstva v kmetijskem podjetju (številka IVA). b) Način dodeljevanja prispevkov za investicije na kmetijah - ukrep A Deželnega načrta za podeželski razvoj (PSR); 2. in naslednje lekcije bodo v četrtek, 23. t.m., 30. t.m. in 6. februarja ob 17.30 v dvorani Zadrugne kraške banke na Opčinah. Sergio Majovski bo govoril o raznih ukrepih DNPR, na osnovi katerih kmetijski obrati lahko zaprosijo deželno upravo za prispevke za investicije.

Kmečka zveza vabi člane in kmete, ki jih teme tečajev zanimajo, in še posebej tiste, ki prejemajo podpore iz ukrepa F, da se tečajev gotovo udeležijo.

NOVO VODSTVO TICT

RAZPLET NA TRŽAŠKEM SEDMEM POMOLU?

Delničarji koprsko-tržaške družbe Trieste International Container Terminal (TICT), ki upravlja sedmi tržaški pomol za prevoz zabojnikov, so na skupščini minuli ponedeljek, 20. t.m., sprejeli predlog upravnega odbora družbe o zagotovitvi sredstev za pokri-

vanje lanske izgube in dokapitalizacijo v skupni višini 1,8 milijona evrov, je za Slovensko tiskovno agencijo povedal pooblaščen upravitelj TICT in predsednik upravnega odbora družbe Pavle Krumenaker.

Delničarji so na predlog družbe Adriafer za nova člena uprave imenovali Luciana San Pietra in Guida Ingrava. Nekdanjega člana Francesca Parisia pa je zamenjal Sandro Midolini, saj je družba Midolini od špeditorske hiše Parisi odkupila 35-odstotni lastniški delež. V petčlanskem upravnem odboru TICT sta poleg novo

imenovanih članov še Mirko Pavšič in Pavle Krumenaker, ki je tudi predsednik upravnega odbora. Oba sta predstavnika Luke Koper. Krumenaker je še povedal, da bodo poslovanje TICT natančno ocenili naslednji mesec in dodal, da poteka sanacijski načrt. Sanacijski načrt predvideva umik nameščenih delavcev pristaniške oblasti s pomola, povrnitev investicijskih vlaganj, zagotovitev novih investicij ter zmanjšanje koncesijske dajatve glede na spremenjene razmere poslovanja na pomolu.

ZASEBNI VINOGRADNIKI IZ GORIŠKIH BRD

ZADOVOLJNI Z VINSKO CONO C2

V Goriških Brdih so dali časa potekale polemike razprave o tem, v katero vinsko cono naj sodi to območje z intenzivnim vinogradništvom in vinarstvom. Kot znano, so vinorodna območja v državah članicah EU, v katero bo kmalu vstopila tudi Slovenija, razdeljena v tri cone, t.i. A, B in C. Upoštevane so različnosti površin in podnebne razmere. V vsaki coni je določeno, kateri kletarski postopki so dovoljeni, predvsem pa koliko sladkorja se sme dodati moštu v obdobju zorenja v vino.

Vinska klet na Dobrovem se je zavzemala za uvrstitev Brd v vinsko cono B, v katero sodita območji Štajerske in Dolenjske, zasebni vinogradniki in vinarji pa so se po večini opredelili za cono C2, kamor so Goriška Brda zdaj tudi uvrščena. Največji briški vinogradnik in vinar Aleš Kristančič, ki vsako leto pridela in napolni 150 tisoč steklenic vina, je v pogovoru za Novi glas povedal, da je zelo zadovoljen z omenjeno uvrstitvijo v vinsko cono. V vinsko cono C2 namreč spada tudi vinograd-

ništvo v Furlaniji-Juljski krajini, vključno z delom Brd, ki je v Italiji. "Zaradi tega se bomo vinogradniki iz obeh delov Goriških Brd v prihodnje lahko svobodno in brez ovir po-

vezovali in sodelovali tudi z vinogradniki v sosednji občini Števerjan", zatrjuje Aleš Kristančič iz vinogradniške rodbe Movia v Ceglem.

M.

SLOVENIJA

NA GORIŠKEM ZARADI ODPRAVE DRŽAVNE MEJE

VEČ KOT STO CARINSKIH DELAVCEV PREVEČ

V Sloveniji razne ankete in javnomnenjske raziskave kažejo, da državljani podpirajo vključevanje v EU tudi zaradi predvidene odprave državnih meja Slovenije z Avstrijo, Madžarsko in Italijo. Slovenija bo vključena v t.i. schengenski režim, ko bo le meja s Hrvaško ostala zavarovana, saj bo pomenila zunanjo mejo evropske povezave. Ob slovensko-hrvaški meji bodo letos, še bolj pa v naslednjih letih, odprli več mednarodnih in lokalnih mejnih prehodov, za kar bo del sredstev prispevala tudi EU.

Ob napovedanih spremembah narašča zaskrbljenost carinikov v Sloveniji, ki jih je npr. ob mejah Slovenije z Avstrijo in Italijo že preveč. Gre po večini za mlajše ljudi, stare od 30 do največ 50 let, ki jih spričo prekratke delovne dobe še ne morejo upokojiti. Razmišljajo o možnostih prekvalifikacije in preračunov v druge dejavnosti. Posamezniki so si že sami našli novo zaposlitev, tudi v občinah, raznih inšpekcijah in davčni upravi. Drugim pa carinarnice ponujajo novo zaposlitev v policiji, saj na meji s Hrvaško potrebujejo veliko število novih policistov, v naslednjih letih pa bodo te potrebe še narasle. Odziv pa je majhen med cariniki, ki so sedaj zaposleni na Goriškem, na obalnem območju in drugod ob meji z Italijo. Po večini se niso pripravili preseliti v

kraje ob slovensko-hrvaški meji in tako možnost zavračajo tudi njihove družine.

Stanje se za zdaj zdi nerazrešljivo, čeprav Carinska uprava Slovenije pripravlja razne ukrepe, s katerimi naj bi domnevno vsem carinikom, ki bodo izgubili delo, zagotovili novo zaposlitev. Upravni carinskega urada v Novi Gorici Stanislav Mikuz je v pogovoru za naš časnik opozoril, da že od l. 1995 niso zaposlovali novih delavcev, sedaj zaposlenih pa je še 209. Ker bodo v prihodnje ob meji z Italijo na Goriškem potrebovali le okoli 95 carinikov, bo potrebno kar 114 carinskih delavcev prezaposeliti z drugimi dejavnostmi, če bo to seveda mogoče. V obratnem primeru bi lahko številni med sedanji cariniki ostali brez dela.

M.

ZARADI ŠKODLJIVIH SNOVI, KI SO LAHKO PRISOTNE V VODI IZ PIP

NARAŠČANJE UPORABE USTEKLENIČENE VODE

Ljudje potrebujemo za sprotno porabo veliko vode. Z izdihavanjem, potenjem in odvajanjem izgubimo vsak dan približno dva litra tekočine, ki jo je seveda treba nadomestiti. V človeško telo se sicer s hrano vrača nekaj izgubljene tekočine, približno 30%, ostalo pa je treba popiti. Čeprav so še območja v Sloveniji, kjer iz pipe teče boljša voda, kot je marsikatera ustekleničena, je čedalje več krajev, kjer se povečujejo težave za-

radi onesnažene podtalnice. Posebno velja to za industrijo, kjer se voda pogosto močno onesnaži. Seveda pa se voda lahko onesnaži že v ozračju, še bolj pa v onesnaženih tleh (gnojila, škropliva, odpadki) in nato še v industrijskih obratih. Ugotovili so, da na vsakega prebivalca Slovenije odpade kot 250 tisoč litrov odpadne vode letno. Zaradi omenjenih in še nekaterih drugih razlogov je dobro, da imamo ob hiši vodnjak, iz katerega pridobimo neoporečno oziroma čisto in zdravo vodo.

V Sloveniji je že veliko družin in tudi posameznikov, ki uporabljajo zgolj ustekleničeno pitno vodo. Najbolj prepoznavne znamke t.i. slovenske vodne karte so Oda (Pivovarna Laško), Tiha (Kolinska - Rogaske vrelci), Živa (Ljubljanske mlekarne), Julijana (Perne - Julijana) in Zala (Pivovarna Union). Med njimi ima največji tržni delež ustekleničena pitna voda vrste Zala. Proizvodnja pitne vode pod omenjeno blagovno znamko se je v zadnjih petih letih povečala kar za sedemkrat in je, denimo, v letu 2001 dosegla 135.000 hektolitrov. Po podatkih, ki jih je za Slovenijo zbralo newyorško raziskovalno - svetovalno podjetje

Bewerage Marketing Corporation, so v Sloveniji lani proizvedli 1,2 milijona hektolitrov stekleničenih pitnih vod, bodisi gaziranih ali pa negaziranih. Poraba ustekleničene pitne vode se je s prejšnjih 27 litrov na prebivalca povečala na dobrih 64 litrov letno in še zmeraj kaže težnjo porasta. Pri vsem tem pa ustekleničena pitna voda v Sloveniji ni poceni. Navajamo, da enoinpolitrska plastenka pitne vode stane okrog stodvajset tolarjev, za ta denar pa lahko dobimo približno 900 litrov vode iz pipe. Uporaba izključno ustekleničene vode preračun štiričlanske družine v Sloveniji obremenjuje za skoraj 200 tisoč tolarjev na leto.

M.

SMUČARSKI TEK

TRBIŽANKA PARUZZI DOBRO PRED UNIVERZIJADO

Estonka Kristina Šmigun (na sliki desno) in Nemec Rene Sommerfeldt sta z zmaga začela sezono smučarjev tekačev za svetovni pokal v letu 2003. Šmigunova je v odsotnosti najboljša tekačica v tej sezoni Norvežanke Bente Skari (na sliki v sredi) osvojila drugo letošnjo zmago, potem ko je na pet kilometrov prosto za 16,3 sekunde ugnala Italijanko Sabino Valbuso. Tretje mesto je z zaostankom 38,4 sekunde osvojila druga italijanska predstavica, olimpijska zmagovalka Gabriella Paruzzi (na sliki levo). Težke vremenske razmere s sibirskim mrazom pri Sankt Petersburgu je najbolje prestala Šmigunova, ki je bila tokrat nepremagljiva. Vodilne v svetovnem pokalu Skarijeve tokrat sicer ni bilo na tekmi, vprašanje pa je, če bi ji svojo največjo letošnjo tekmično uspelo premagati. Na ostali dve stopnički sta se uvrstili po odhodu Stefanie Belmondo obe najboljši italijanski tekačici Valbusa in

Paruzzijska, ki pa sta za Estono zaostali za velikih 16 oziroma 38 sekund. Konkurenca je bila sicer precej osiromašena, saj poleg Skarijeve v Kavgolovem ni bilo niti ostalih najboljših Norvežank ter Kanadčanke Beckie Scott in celotne finske reprezentance, ki je sodelovala na državnem prvenstvu. V skupnem seštevku svetovnega pokala še vedno vodi Skarijeva, ki ima pred Šmigunovo 18 točk prednosti.

Paruzzijska se je sicer rodila v Beli Peči, poročila pa se je v Žabnici in, glej glej, ravno v Žabnici oz. ob vznožju višarske proge se bo 16. januarja popoldne začela zimska Univerzijada Trbiž 2003, zadnja nosilka bakle z olimpijskim ognjem pa bo prav simpatična "Gabri", ki bo pod Svetimi Višarjami prižgala ogenj. Plameni bodo ogrevali vse nas, ki bomo univerzijadi v domačih krajih z veseljem sledili in iz Kanalske doline poročali tudi za naš tehnik.

ED

ODBOJKA V NAŠI DEŽELI

ZANIMIVA MOŠKA PRVENSTVA

PETER ŠPACAPAN

Za ljubitelje odbojke in predvsem za navijače naših slovenskih ekip so letošnja moška odbojarska deželna prvenstva res zelo zanimiva. Že v sami C ligi nastopajo namreč kar štiri slovenske ekipe: Val Imsa, Olympia Tiskarna Budin Tmedia, Soča Gostilna Devetak in Sloga Mima Eurospin. Ravno prejšnjo soboto se je zaključila prva polovica vseh deželnih prvenstev, zato je to lepa priložnost, da podrobneje pogledamo, kako so se naše šesterke odrezale v tej prvi polovici sezone. Začnimo kar z Valom, ki se je po lanski sezoni odpovedal komaj osvojeni B1 ligi in se ponovno vrnil v C ligo predvsem z namenom, da bi se v prvo ekipo vključili nekateri mladi, a zelo perspektivni igralci. Lansko ekipo so zato zapustili kapetan Aleš Feri, podajač Rigonat in nekateri drugi starejši igralci, in prepustili svoja mesta mladim, med katerimi je treba najprej omeniti Franceca Masija in Artima Bajdaka. Ekipa je pod vodstvom trenerja Marchesinija prvenstvo začela s polno paro, dokler ni prišlo do poškodbe standardnega podajača Marka Tomšiča. Od takrat je Val igral manj prepričljivo, sedaj pa, ko se je Tomšič vrnil na igrišče, so Valovci začeli ponovno igrati, kot znajo, in so se spet vrnili na vrh lestvice. Druga ekipa, ki pa že vrsto let nasto-

pav C ligo, je Olympia, ki pa letošnje sezone ni začela na ravno najboljši način. V ekipi igrajo sami izkušeni igralci, katerim se je pridružil tudi koordinator Ryan Graunar, ki je za C ligo pravi luksuz. Kljub velikemu potencialu pa Olympia sploh še ni utegnila dobiti prave uigranosti, poleg tega pa je ekipo pred božičnimi prazniki tudi zapustil trener Zamej, ki ga je nadomestil lanski trener Claudio Conz.

Trenutno zaseda Olympia mesto na dnu lestvice in je zato že skoraj izključena iz boja za play-off. Kljub temu pa se bodo lahko Conzevi varovanci, če bojo igrali kot znajo, do konca prvenstva še precej povzpeli na lestvici. Pravo presenečenje predstavljajo tudi Slogaši, ki po treh mesecih ostajajo še vedno nepremagani na domačih tleh. Ekipa sestavljajo v glavnem veterani iz C lige, vendar si nihče ni pričakoval, da bodo lahko dosegli tako visoka mesta na lestvici. Nekoliko slabše se letos godi tudi Soči: ostala je namreč celo brez domače telovadnice, ki so jo zaprli zaradi nujnih popravil. Ekipa igra torej izredno nihajoče, vendar obstanek v ligi

za zdaj sploh ni pod vprašajem. Simon Černic in njegovi soigralci pa imajo tudi težave s poškodbami, tako da lahko res rečemo, da se je ta sezona za Sočo rodila pod nesrečno zvezdo.

Pravo presenečenje predstavljajo tudi mladi slogaši v D ligi. Ekipo sestavljajo namreč sami mladinci, ki so pa izredno trdi orehi tudi za najbolj izkušene ekipe. V šesterki je namreč kar nekaj perspektivnih igralcev (omenimo naj predvsem Kristjana Stoparja), ki dajo upati, da bo Sloga tudi v naslednjih letih močna in solidna ekipa. V D ligi igra tudi goriška ekipa Naš Prapor, ki jo sestavljajo sami izkušeni igralci. Ekipa zaseda trenutno mesta na sredini le-

stvice, vendar konec prvenstva je še daleč in tudi tu se bo do konca lahko še marsikaj spremenilo!

Poglejmo pa tudi, kako je v mladinskih prvenstvih, ki so letos še posebno zanimiva. Najbolj živahno je prvenstvo Under20, ki obsega celotno deželo in daje možnost perspektivnim mladincem, da se preizkusijo na dokaj visoki tehnični ravni. V prvenstvu nastopa osem ekip, med katerimi so kar tri slovenske: Olympia, Val in Sloga. Najboljši so do sedaj Slogaši, ki igrajo z enako postavbo kot v D ligi in so do sedaj potrdili vlogo favoritov za osvojevalce končnega naslova. Takoj za njimi pa je uvrščena Olympia, ki zaostaja samo za štiri točke. Prav to soboto, 25. t.m., bo ob 19.30 v Slovenskem športnem centru na drevoredu XX. septembra tekma med Olympio in Slogo, ki bo bistvene pomena za določitev položaja na vrhu lestvice! Vsi, ki jim je pri srcu odbojarska rast naših mladih, so seveda vabljeni, da si tekmo ogledajo! Nekoliko slabše mesto zasedajo mladi Valovci, ki pa so dosti mlajši od ostalih ekip, in se zato lahko izkažejo tudi v prvenstvu U17, kjer so do sedaj še nepremagani.

Odbojarska prvenstva so torej že v polnem teku in prav vse naše zamejske ekipe pričakujejo, da bodo vsi, ki imajo radi ta šport, tudi v povratnem delu prihajali vedno številnejši in seveda tudi glasnejši na tekme in z navijanjem pomagali našim fantom priti do vedno večjih in lepših uspehov!

POTOPIS

OD NOVE GORICE DO SANTIAGA (11)

CAMINO FRANCES

NACE NOVAK

Očitno je bilo, da so se mi med hojo čuti izostrili, saj sem postal bolj pozoren tudi na rastlinje in drevesa ob poti. Naenkrat sem prav v globini začutil, kako dragoceno je življenje. Spoznal sem, da je najbolj dragocena stvar, ki jo imam, in da sem že s tem neizmer- no bogat.

"Pa saj to ve že vsak dobro vzgojen otrok," boste rekli, a eno je o tem govoriti in drugo o tem prepričevati, drugo pa občutiti. V tistem trenutku me je bila ena sama radost, ena sama ljubezen do vseh tistih trt in njiv in blata in oblakov in premočenih sotrpov, ki so počasi capljali po blatni poti, ki si ni zaslužila imena pot, a sem jo imel vseeno rad. Tudi njo.

V glavo se mi je pritisnila refren ene od Jovanottijevih pesmi. "Noi dobbiamo convincerci che la vita vale!".

"La vita vale! Življenje je vredno! Vredno je živeti!" Blažen sem bil, potem pa sem si začel tisti refren poživljavati kasneje pa tudi po-

pevati, saj ni bilo nekaj deset metrov naokrog nikogar, ki bi ga lahko petje motilo. Popeval sem si in se veselil tistega, čemur naj bi se reklo shojena pot, pa je bilo vse bolj podobno veliki luži. Ni minilo dolgo, ko sem utihnil, saj je bilo treba vse preveč energije vlagati v to, da ne bi obsedel na riti sredi mlakuže.

Človek ne jezi se

V Los Arcosu sem bil tako vesel asfalta, da bi se najraje sklonil kot papež in poljubil tla, a bi bilo z nahrbtnikom to nekoliko težko, pa še preveč snažna niso bila, saj se je asfaltna podlaga začela tik ob vhodu v štalo. Koroška lokomotiva Valter, ki sem ga prehitel malo pred prihodom v naselje, je sopihal nekaj metrov za mano. Skupaj sva se ustavila v trgovini in pomagal sem mu pri nakupu hrane, saj mi je potožil, da ima že ves čas hude težave s sporazumevanjem, ker zna samo nemško in slovensko. Tudi on je bil namenjen dalje, do Torres del Ría.

Po polurni pavzi za hladno kosilo, ki sem si ga privoščil pod streho pred vhodom v cerkev, sem se odpravil naprej. Še vedno je deževalo, a ne več tako ihtavo. Veter, ki je razgnal oblake, je sicer nekoliko preveč vsiljivo "priletel na sceno", pomembno pa je bilo predvsem to, da je bila steza posuta z grobim peskom, po katerem je bilo prav "luštno špancirati".

Že od daleč sem pred seboj zagledal vas na oddaljeni vzpetini in vse bolj sem bil prepričan, da je to Torres del Río. Vzporedno s potjo, ki so jo kazale rumene puščice, je kakšnih dvesto metrov stran potekala tudi regionalna cesta. Na njej sem videl kar nekaj romarjev, ki jim je gajenje po blatu očitno presedlo in so se odločili za lažjo varianto.

Sanjska pot se je po kakšnih treh kilometrih naenkrat končala, rumena puščica pa me je usmerjala nazaj v kraljestvo blata. Bitka se je vlekla cele štiri kilometre, in ko sem pred vasjo, do katere ni bilo več kot dober kilometer hoje, ponovno stopil na asfaltno podlago, sem bil do konca iz-

črpan. Kljub temu sem pospešil korak (kar ni bilo težko, saj sem šel po blatu bolj po polžje) in se začel na glas bodriti, potem pa kar repati na temo "zaguljen je ta Camino, ampak jst sm še bolj..."

Že od daleč sem opazil tablo z imenom vasi, a ime je bilo nekam čudno kratko in enobesedno. "Kaj so napisali samo Torres?" je bila ena od optimističnih misli. Ne. Na tabli je pisalo Sansol (na sliki), in brž ko sem lahko to res razločno razbral, me je pogrelo. Najraje bi zarjul, a sem raje prav po balkansko pljunil, globoko povlekel zrak skozi nos in šel naprej v upanju, da me pred vasjo nalaja kakšno pa-

sješčene. Tako bi se zlagal nanj, da bi si revež dogodek zapomnil do konca svojih pasjih dni.

Veliko romarjev je bilo oboroženih s posebnimi plastičnimi torbicami, ki so jim bingljale okrog vratu, v njih pa so nosili natančne zemljevide posameznih etap, kakor jih je priporočal eden od številnih vodnikov po Caminu. Čeprav so se mi zdeli s tistimi slinčkom podobnimi torbicami smešni, pa sem med vstopanjem

v Sansol razmišljal o tem, da do takšnega nesporazuma, ki je botroval čustvenemu izbruhu in posledično še večji izčrpanosti, zagotovo ne bi prišlo, če bi imel tudi sam tako natančne zemljevide. Že vnaprej bi vedel, da me pred Torres del Riom čaka še Sansol, predvsem pa to, da je Torres del Río le slabih petsto metrov stran, takoj za vzpetino, na kateri stoji Sansol.

V zavetišče sem se privlekel kot pretepen pes. V vasi nisem videl žive duše, pa čeprav sem kar nekaj časa korakal skozi njo. Oskrbnica, ki me je sprejela, je bila obilna deklina, stara okrog dvajset let. Njen obraz je izražal glo-

boko z dolgočasnost, zato sem skušal biti čim bolj prijazen in zabaven, da bi sprožil nasmeh, ki bi prinesel vsaj kratkotrajno spremembo njenih zacementiranih togih potez. Uspelo mi je. Prepričal sem jo. Sprejela me je za "svojega". Ko me je zvečer z nasmehom na obrazu prosila, če bi se šel z njo partijo španske verzije igre Človek ne jezi se, ji nisem mogel reči ne, k mizi pa sem privlekel še Jona, ki je blaten do pasu v zavetišče prikllel dve uri za menoj. Ona pa je k igri povabila še drobnega sivolasca z dolgimi, v čop spetimi sivimi lasmi, ki se je ves čas nekaj motal po zavetišču, njegove vloge pa v tistih nekaj urah, kar sem bil tam, nisem uspel prepoznati.

Igra se je imenovala *Gioco dell'oca* (račja igra). Vsak od nas je dobil figuro račke drugačne barve in potem smo metali kocke in premikali figurice, pravil pa z Jonom vse do zaključka nisva dognala, pa čeprav je on celo zmagal. Vse skupaj je bilo tako nenavadno. Igra je bila čudna, onadva sta bila čudna. Cela vas je bila čudna, prazna. Midva z Jonom pa sva metala tiste kocke in se imela kljub vsej čudnosti in nenavadnosti prav lepo.

DALJE

15

ČETRTEK,
23. JANUARJ,
2003

OSTANI ZVEST NOVEMU GLASU, KER TI NOVI GLAS VSAK TEDEN GOVORI O ZVESTOBI NAŠIM VREDNOTAM!

NOVI GLAS JE TVOJ TEDNIK! NAROČI SE
NANJ IN PRIDOBİ NOVEGA NAROČNIKA!

Vsi naročniki, ki bodo poravnali naročnino na Novi glas za leto 2003 do 31. januarja 2003, bodo prejeli v dar eno izmed naslednjih knjig:

- Diomira Fabjan Bajc, DVE MUHI NA EN MAH-DUE PICCIONI CON UNA FAVA (slovensko italijanski frazeološki slovar)
- DRUŽBA SV. MOHORJA
- Lojzka Bratuž, IZ GORIŠKE PRETEKLOSTI
- Boris Paternu, FRANCE PREŠEREN - POETA SLOVENO 1800-1849
- Majda Artac Sturman, ŽEJNI OLEANDER

Vsi novi naročniki bodo prejeli v dar knjigo Goriške Mohorjeve družbe. Izbirali bodo lahko med temi:

- Stane Stanič, SLOVENIA
- Več avtorjev, UMETNOST 20. STOLETJA NA GORIŠKEM IN V POSOČJU
- Več avtorjev, L'ARTE SLOVENA DEL XX SECOLO NEL GORIZIANO
- Lojzka Bratuž, GORICA V SLOVENSKI KNJIŽEVNOSTI
- Lojzka Bratuž, GORIZIA NELLA LETTERATURA SLOVENA

Isti knjižni dar velja tudi za naročnike, ki bodo za leto 2003 pridobili novega naročnika.

V kolikor bodo knjige na razpolago, lahko naročniki izbirajo tudi med knjigami, ki so bila minula leta v knjižnih zbirkah Goriške Mohorjeve družbe.

Naročniki, ki poravnajo naročnino PO POŠTI, naj na hrbtno stran pošne položnice napišejo naslov knjige, ki jo želijo prejeti.

Naročniki IZ TUJINE naj svojo željo izrazijo po elektronski pošti, po telefonu ali faxu ali v pisni pošiljki na naš naslov. Naročniki lahko poravnajo naročnino tudi OSEBNO na naših uredništvih v Gorici in Trstu, v tem primeru lahko takoj dvignejo knjižni dar.

POSAMEZNA ŠTEVILKA:

1,00 €

LETNA NAROČNINA 2003:

Italija: 45,00 €

Slovenija: 48,00 €

Inozemstvo - navadna pošta: 65,00 €

Inozemstvo - prioritetna pošta: 85,00 €

GORICA: Travnik 25 / tel. 0481 533177 (uprava) / fax 0481 536978 / uprava@noviglas.it

TRST: Ul. Donizetti 3 / tel. 040 365473 / fax 040 775419 / trst@noviglas.it